

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

(повна найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ
(НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»)

спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Логістика»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти

Групи ПТ(ЛГ)м-22

КАЛІШУК Владислава Русланівна

(підпис)

Керівник:

д.е.н., професор

Ковальська Цябулов Леонідівна

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«15» 15 2024 р.

д.е.н., професор

Гарант освітньої програми

Ковальська Любов Леонідівна

Луцьк – 2024

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля

Освітня програма: Логістика

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«___» _____ 202_ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Калішук Владислава Русланівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: *Управління фінансовими потоками (на матеріалах ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»)*

Керівник роботи: д.е.н., професор Ковальська Л.Л..

затверджені наказом закладу вищої освіти від «___» грудня 202_ р. № _____

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «___» _____ 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи монографії, посібники, підручники, інтернет-видання, бухгалтерська та фінансова звітність

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВОЛБУДТРАНС». РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ. ВИСНОВКИ. ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ. ДОДАТКИ

5. Перелік графічного матеріалу:

Лист 1. Аналіз фінансових показників ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

Лист 2. Динаміка активів ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

Лист 3. Показники ліквідності ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

Лист 4. Аналіз показників рентабельності підприємства ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

Лист 5. SWOT-аналіз ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та по-сада консультанта	Підпис	
		завдання вилав	завдання прий
<i>Теоретичний розділ</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Аналітичний розділ</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Проектний розділ</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Нормоконтроль</i>	<i>Хомяк Н.В.</i>		

7. Дата видачі завдання 23 вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 23.09.2023</i>	
2.	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 28.10.2023</i>	
3.	<i>Теоретичний розділ</i>	<i>до 07.03.2024</i>	
4.	<i>Аналітичний розділ</i>	<i>до 30.05.2024</i>	
5.	<i>Проектний розділ</i>	<i>до 03.09.2024</i>	
6.	<i>Висновки</i>	<i>до 01.10.2024</i>	
7.	<i>Формування списку джерел посилань</i>	<i>до 08.10.2024</i>	
8.	<i>Формування додатків</i>	<i>до 15.10.2024</i>	
9.	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 22.10.2024</i>	
10.	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 01.11.2024</i>	
11.	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 15.11.2024</i>	
12.	<i>Представлення кваліфікаційної роботи магістра до захисту</i>	<i>до 03.12.2024</i>	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Калішук В.С.

(прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Ковальська Л.Л.

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Калішук В.Р. Управління фінансовими потоками (на матеріалах ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»). Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра ОП «Логістика» спеціальності 076 Підприємництво та торгівля. Луцький національний технічний університет. Луцьк. 2024.

Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку джерел посилань, додатків.

У кваліфікаційній роботі магістра досліджено теоретичні та практичні основи управління фінансовими потоками підприємства, а саме: сутнісного наповнення поняття «фінансові потоки»; особливостей здійснення процесу управління фінансовими потоками; види фінансових потоків підприємства. Досліджено зовнішні фактори впливу на підприємство та їх особливості на прикладі ТОВ «ВОЛБУДТРАНС», а саме: репрезентовано загальну характеристику підприємства та аналіз основних показників діяльності підприємства; проведено оцінку фінансових потоків підприємства та вплив зовнішніх факторів на фінансові показники підприємства (основні показники господарської діяльності, оцінка ліквідності, фінансової стійкості, рентабельність, аналіз активів). Запропоновано напрями оптимізації фінансових процесів на основі: розробки напрямків удосконалення та оптимізації потоків, аргументації рішень в розрізі оптимізації фінансових потоків підприємства, оцінки ефективності реалізації запропонованих заходів.

Ключові слова: фінансові потоки, підприємство, аналіз, оптимізація, методи дослідження, прогнозування.

ANNOTATION

Kalishuk V.R. Management of financial flows (based on the materials of Volbudtrans LLC). Manuscript.

Qualification work for master's degree in Logistics, specialty 076 Entrepreneurship, Trade and Exchange Activities. Lutsk National Technical University. Lutsk. 2024.

The master's thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

The master's thesis examines the theoretical and practical foundations of enterprise financial flows management, namely: the essential content of the concept of “financial flows”; features of the process of financial flows management; types of enterprise financial flows.

The external factors of influence on the enterprise and their peculiarities on the example of LLC “VOLBUDTRANS” are studied, namely: the general characteristics of the enterprise and the analysis of the main indicators of the enterprise's activity are presented; the financial flows of the enterprise and the influence of external factors on the financial indicators of the enterprise (main indicators of economic activity, assessment of liquidity, financial stability, profitability, analysis of assets) are evaluated. Directions of optimization of financial processes are proposed on the basis of: development of directions for improvement and optimization of flows, argumentation of decisions in the context of optimization of financial flows of the enterprise, assessment of the effectiveness of the proposed measures.

Keywords: financial flows, enterprise, analysis, optimization, research methods, forecasting.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	14
1.1. Сутність та значення управління фінансовими потоками підприємства	14
1.2. Види фінансових потоків на підприємстві	18
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками	22
РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»	29
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз основних показників діяльності підприємства	29
2.2. Аналіз та оцінка фінансових потоків підприємства	35
2.3. Оцінка впливу зовнішніх факторів на фінансові показники підприємства	44
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ	49
3.1. Напрями оптимізації фінансових потоків	49
3.2. Аргументування рішень в розрізі оптимізації фінансових потоків підприємства	53
3.3. Оцінка ефективності реалізації запропонованих заходів	58
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ	65
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Ефективне функціонування підприємств в умовах ринкової економіки безпосередньо залежить від здатності управляти фінансовими потоками. Фінансові потоки є основою стабільності підприємства, його платоспроможності, ліквідності та конкурентоспроможності. Вони виступають відображенням усіх фінансово-господарських процесів, що відбуваються на підприємстві. Оптимізація управління фінансовими потоками дає змогу не лише забезпечувати стабільну діяльність підприємства, а й адаптувати його до динамічних змін ринкових умов.

Актуальність дослідження управління фінансовими потоками зумовлена посиленням економічної нестабільності, що впливає на діяльність підприємств в Україні. Постійні зміни у валютному курсі, зростання рівня інфляції, вплив зовнішньоекономічних чинників, таких як глобальні кризи, військові конфлікти, а також внутрішні проблеми, зокрема низька ефективність фінансового менеджменту, ускладнюють процес управління ресурсами.

Управління фінансовими потоками є багатогранним процесом, який включає планування, організацію, контроль і аналіз руху грошових коштів підприємства. Це вимагає від менеджменту підприємства використання сучасних інструментів, які дозволяють оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики. Неєфективне управління фінансовими потоками може призвести до збільшення боргового навантаження, втрати платоспроможності та навіть банкрутства підприємства.

Значний інтерес до управління фінансовими потоками викликаний тим, що вони виступають інтегральною характеристикою фінансового стану підприємства. Ефективність управління потоками визначає здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання перед партнерами, забезпечувати стійке фінансування операційної діяльності та інвестувати в

розвиток. У цьому контексті особливої уваги потребує оцінка та оптимізація руху грошових коштів.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовими потоками підприємства.

Предметом дослідження виступають методи та підходи до оптимізації фінансових потоків з метою забезпечення стабільної діяльності підприємства.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовими потоками підприємства для підвищення ефективності його діяльності та конкурентоспроможності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

1. Дослідити сутність та значення фінансових потоків підприємства.
2. Вивчити класифікацію та види фінансових потоків.
3. Проаналізувати методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками.
4. Провести аналіз фінансових потоків на прикладі підприємства ТОВ «Волбудтранс».
5. Визначити основні проблеми в управлінні фінансовими потоками на досліджуваному підприємстві.
6. Розробити рекомендації щодо оптимізації фінансових потоків та обґрунтувати їхню ефективність.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні методичного підходу до управління фінансовими потоками підприємства. Запропоновані рекомендації враховують сучасні економічні умови та специфіку функціонування підприємств в Україні, що забезпечує їхню адаптацію до змін ринкового середовища.

Практична значущість роботи полягає у тому, що результати дослідження можуть бути використані керівниками підприємств для підвищення ефективності управління фінансовими потоками. Запропоновані методи

оптимізації дозволяють зменшити фінансові ризики, підвищити ліквідність підприємства та забезпечити стабільне фінансування його діяльності.

Методологічну базу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз і синтез, порівняльний аналіз, економіко-математичне моделювання, прогнозування, графічний метод і системний підхід. Зокрема, методи аналізу і синтезу дозволяють виявити основні проблеми в управлінні фінансовими потоками, а економіко-математичне моделювання дає змогу розробити ефективні рекомендації для оптимізації.

Теоретичною основою дослідження є праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених у сфері фінансового менеджменту, зокрема Л.І. Гриньової, О.Д. Василенка, П.І. Бланка, Р. Брілі, С. Майерса, а також результати сучасних досліджень з оптимізації управління фінансовими потоками [9].

Емпірична база роботи ґрунтується на фінансовій звітності ТОВ «Волбудтранс» за 2020–2023 роки, а також на даних статистичних оглядів, аналітичних звітів та прогнозів [7].

Структура роботи обумовлена логікою досягнення поставленої мети і вирішення завдань. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розглянуто теоретичні основи управління фінансовими потоками, включаючи їхню сутність, класифікацію та методичні підходи до оцінки. У другому розділі проведено аналіз фінансових потоків на прикладі підприємства ТОВ «Волбудтранс» і виявлено проблеми в їхньому управлінні. У третьому розділі запропоновано напрями оптимізації фінансових потоків підприємства та обґрунтовано їхню ефективність.

Таким чином, тема дослідження є актуальною, а результати мають як наукову, так і практичну цінність. Системний підхід до управління фінансовими потоками дозволяє підвищити фінансову стійкість підприємства, що є особливо важливим в умовах нестабільності економіки.

Сучасні економічні умови вимагають від підприємств виваженого підходу до управління фінансовими потоками, що є основою ефективного функціонування бізнесу. Постійні зміни ринкових умов, глобалізація економіки, швидкий розвиток інформаційних технологій і зростання конкуренції на ринках змушують підприємства не лише реагувати на зовнішні виклики, але й активно перебудовувати внутрішні процеси. Управління фінансовими потоками виступає важливим механізмом, який дозволяє підприємствам адаптуватися до цих умов, зберігати стійкість і забезпечувати ефективний розвиток.

Одним із ключових завдань управління фінансовими потоками є забезпечення оптимальної структури фінансових надходжень і витрат. Умови сучасної економіки вимагають від підприємств орієнтації на стратегічне планування фінансів, що передбачає використання інструментів прогнозування та економіко-математичного моделювання. Це дозволяє не лише враховувати поточні потреби підприємства, але й забезпечувати його готовність до довгострокових змін. Як зазначають сучасні дослідники, управління фінансовими потоками є ключовим елементом у системі стратегічного управління, адже воно дозволяє інтегрувати фінансові цілі з загальною стратегією підприємства [11, с. 143-147].

Управління фінансовими потоками також відіграє центральну роль у процесі формування фінансової політики підприємства. Вибір між різними джерелами фінансування, оптимізація кредитного навантаження, забезпечення достатності обігових коштів — усе це залежить від здатності підприємства ефективно керувати фінансовими потоками. Водночас фінансова політика має враховувати специфіку галузі, в якій працює підприємство, особливості його організаційної структури, а також економічне середовище. Наприклад, у виробничих компаніях важливість фінансових потоків полягає у забезпеченні своєчасного фінансування закупівель і обслуговування основних засобів, тоді як для підприємств сфери послуг ключовим завданням є підтримання платоспроможності та ліквідності [10, С. 203–206].

Особливу увагу слід приділити впливу зовнішніх факторів на управління фінансовими потоками. Підприємства функціонують у середовищі, яке характеризується високим рівнем невизначеності. Економічна нестабільність, коливання валютного курсу, зміни в податковому законодавстві, геополітичні фактори можуть суттєво впливати на рух фінансових ресурсів. У цьому контексті підприємства мають використовувати інструменти ризик-менеджменту, які дозволяють мінімізувати вплив негативних факторів [11, с.78-83]. Зокрема, страхування ризиків, хеджування валютних коливань, укладання довгострокових контрактів є важливими інструментами, які можуть забезпечити стабільність фінансових потоків навіть в умовах зовнішньої нестабільності [11].

У сучасних умовах значного поширення набувають інформаційні технології, які дозволяють автоматизувати процеси управління фінансовими потоками. Використання ERP-систем, спеціалізованих програмних рішень для бухгалтерського обліку та фінансового планування відкриває нові можливості для підприємств. Вони дозволяють проводити більш точний аналіз потоків, оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації та приймати обґрунтовані рішення. Автоматизація процесів також сприяє зменшенню ймовірності помилок у фінансовому плануванні, підвищенню прозорості обліку та забезпеченню ефективної взаємодії між різними структурними підрозділами підприємства [15].

Актуальність дослідження управління фінансовими потоками також підкріплюється необхідністю врахування сучасних тенденцій у сфері сталого розвитку. Умови глобалізації економіки сприяють тому, що підприємства повинні враховувати не лише фінансові показники своєї діяльності, але й екологічні та соціальні аспекти. Впровадження принципів сталого розвитку в управління фінансами дозволяє не лише підвищувати репутацію підприємства серед зацікавлених сторін, але й забезпечувати довгострокову економічну вигоду. Наприклад, використання «зелених» фінансових інструментів, таких як облігації сталого розвитку, може сприяти залученню додаткових інвестицій для реалізації екологічно орієнтованих проектів.

Важливим аспектом є також забезпечення інвестиційної привабливості підприємства через управління фінансовими потоками. Інвестори зазвичай звертають увагу на стабільність і прозорість фінансових потоків, які є ключовими показниками надійності підприємства. Оптимізація структури потоків, забезпечення стабільного зростання надходжень і зниження ризиків дозволяють підприємствам залучати додаткові фінансові ресурси для розвитку. Крім того, ефективне управління фінансовими потоками є важливим інструментом підвищення кредитоспроможності підприємства, що сприяє залученню позикових коштів на вигідних умовах.

Особливої актуальності проблема управління фінансовими потоками набуває в умовах економічної кризи. У такі періоди підприємства стикаються з низкою труднощів, таких як зменшення обсягів реалізації, підвищення собівартості продукції, ускладнення доступу до фінансових ресурсів. Ефективне управління потоками дозволяє підприємствам не лише зберігати стійкість, але й знаходити нові можливості для розвитку. Наприклад, у кризових умовах важливим завданням є оптимізація витрат, яка передбачає зниження непродуктивних витрат, раціональне використання ресурсів і зменшення боргового навантаження.

Управління фінансовими потоками також тісно пов'язане з питаннями корпоративного управління. Прозорість фінансових потоків, їхня підзвітність і контроль з боку керівництва є важливими чинниками, які забезпечують довіру з боку інвесторів, акціонерів та інших зацікавлених сторін. Крім того, ефективне корпоративне управління сприяє покращенню взаємодії між різними рівнями менеджменту, що забезпечує більш якісне планування та контроль фінансових потоків.

З огляду на це, управління фінансовими потоками є не лише інструментом забезпечення стабільності підприємства, але й ключовим елементом його конкурентоспроможності. Уміння адаптуватися до змін ринкових умов, ефективно використовувати ресурси та забезпечувати довгостроковий розвиток

дозволяє підприємствам займати лідируючі позиції на ринку. Таким чином, дослідження цієї проблематики є важливим як з наукової, так і з практичної точки зору.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що фінансові потоки відіграють важливу роль у забезпеченні збалансованості між доходами і витратами, управлінні ліквідністю та підвищенні рентабельності підприємства. Визначено, що успішне управління залежить від оптимальної структури потоків, чіткого планування, своєчасного контролю та регулювання.

Розглянуто основні підходи до управління фінансовими потоками, зокрема методи аналізу, економіко-математичного моделювання, прогнозування і використання інформаційних технологій. Особлива увага приділена впливу зовнішніх факторів на динаміку фінансових потоків і важливості їх урахування при розробці фінансової стратегії підприємства.

Практичне значення роботи полягає в тому, що запропоновані заходи з оптимізації управління потоками можуть бути використані для підвищення фінансової стійкості підприємства, зниження ризиків і забезпечення стабільного розвитку.

Отже, результати дослідження підкреслюють необхідність інтеграції фінансових потоків із загальною стратегією розвитку підприємства та адаптації до сучасних економічних умов. Це створює базу для подальших досліджень у сфері фінансового менеджменту та розробки ефективних механізмів управління потоками для досягнення стійкого економічного зростання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення управління фінансовими потоками підприємства

Управління фінансовими потоками є ключовим елементом фінансового менеджменту, що визначає ефективність функціонування підприємства в умовах ринкової економіки. Воно включає аналіз, планування, організацію, контроль і регулювання фінансових ресурсів, які забезпечують виконання поставлених стратегічних і оперативних цілей підприємства. Враховуючи динамічність сучасного економічного середовища, ефективне управління фінансовими потоками набуває особливої значущості.

Фінансовий потік є рухом фінансових ресурсів підприємства, який відображає всі аспекти його фінансово-господарської діяльності. Основними характеристиками фінансових потоків є їх обсяг, напрям, структура, інтенсивність і динаміка. Як зазначає Л.І. Гриньова, фінансові потоки є «кровоносною системою» підприємства, яка забезпечує його життєздатність. Сутність управління фінансовими потоками полягає в забезпеченні оптимального співвідношення між надходженнями і видатками, що дозволяє зберігати фінансову рівновагу та забезпечувати стабільність діяльності підприємства [9, С. 93–95].

Фінансові потоки поділяються на вхідні та вихідні. Вхідні потоки відображають надходження фінансових ресурсів на підприємство з різних джерел, таких як виручка від реалізації продукції, кредити, інвестиції, дотації тощо. Вихідні потоки включають витрати, пов'язані із забезпеченням

господарської діяльності, такі як закупівля сировини, виплата заробітної плати, обслуговування боргу тощо [11, С.178–181].

Управління фінансовими потоками передбачає забезпечення їх збалансованості та ритмічності. Збалансованість означає, що обсяг надходжень має відповідати або перевищувати обсяг видатків, що забезпечує платоспроможність підприємства. Ритмічність забезпечує своєчасне надходження коштів для виконання фінансових зобов'язань.

Одним із ключових завдань фінансового менеджменту є управління ліквідністю. Ліквідність підприємства залежить від ефективності використання фінансових потоків та їхньої здатності забезпечувати виконання короткострокових зобов'язань. Висока ліквідність свідчить про здатність підприємства оперативно реагувати на зміни ринкових умов та своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання [9, С. 122–126].

Для ефективного управління фінансовими потоками необхідно розробити систему оцінки та аналізу їх ефективності. Така система має включати показники, які характеризують обсяг, інтенсивність, структуру та напрямок фінансових потоків. Найбільш поширеними є такі показники, як:

1. Коефіцієнт ліквідності, який відображає здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання.
2. Коефіцієнт оборотності активів, що вказує на ефективність використання активів підприємства для генерування доходів.
3. Коефіцієнт рентабельності, який характеризує рівень прибутковості підприємства.

Управління фінансовими потоками також включає прогнозування їхньої динаміки з урахуванням змін внутрішнього та зовнішнього середовища. Як зазначає О.Д. Василенко, прогнозування фінансових потоків дозволяє підприємству завчасно адаптуватися до можливих змін, мінімізуючи негативний вплив зовнішніх факторів [13, с. 88–90].

Методичні підходи до управління фінансовими потоками включають кілька ключових етапів:

1. Аналіз поточного стану фінансових потоків. Цей етап включає оцінку обсягу та структури потоків, визначення дисбалансів і проблемних зон.

2. Планування фінансових потоків. Включає розробку фінансового плану, що забезпечує оптимальне співвідношення між доходами та витратами.

3. Контроль фінансових потоків. Передбачає моніторинг виконання фінансового плану та виявлення відхилень.

4. Регулювання фінансових потоків. Включає впровадження коригувальних заходів для забезпечення збалансованості потоків [11].

Сучасні інформаційні технології значно спрощують управління фінансовими потоками. Використання спеціалізованих програмних продуктів, таких як ERP-системи, дозволяє автоматизувати процеси аналізу, планування та моніторингу фінансових потоків. Це сприяє підвищенню точності та оперативності прийняття управлінських рішень.

Водночас, управління фінансовими потоками стикається з низкою викликів. Одним із головних викликів є нестабільність економічного середовища, що ускладнює прогнозування фінансових потоків. Іншою проблемою є недостатність фінансових ресурсів, яка обмежує можливості підприємства щодо фінансування своєї діяльності. Крім того, високий рівень дебіторської заборгованості може призводити до дефіциту грошових коштів [8, С. 356–360].

Розв'язання цих проблем можливе за рахунок впровадження новітніх підходів до управління фінансовими потоками, таких як:

- оптимізація структури фінансових потоків шляхом збільшення частки постійних надходжень;

- використання методів фінансового прогнозування для підвищення точності планування;

- застосування економіко-математичних моделей для аналізу та оптимізації фінансових потоків.

Враховуючи виклики сучасного середовища, особливої уваги заслуговує інтеграція управління фінансовими потоками із загальною стратегією розвитку підприємства. Як зазначає П.І. Бланк, стратегічний підхід до управління фінансовими потоками дозволяє забезпечити довгострокову стабільність підприємства [11, С.148–150].

Таким чином, управління фінансовими потоками є складним і багатогранним процесом, який вимагає системного підходу, глибокого аналізу та використання сучасних інструментів і технологій. Ефективне управління фінансовими потоками сприяє досягненню фінансової стійкості, підвищенню рентабельності та конкурентоспроможності підприємства.

Фінансові потоки є невід'ємною складовою діяльності кожного підприємства. Вони відображають рух фінансових ресурсів, які забезпечують реалізацію господарських операцій, фінансових стратегій та інвестиційних проектів. Управління фінансовими потоками є одним із ключових завдань фінансового менеджменту, адже саме через них реалізуються всі економічні процеси підприємства. Види фінансових потоків розглядаються як основа для побудови ефективної системи управління, яка дозволяє забезпечити стабільний розвиток підприємства, його фінансову стійкість та конкурентоспроможність [14].

Сутність фінансових потоків полягає у тому, що вони представляють собою рух грошових коштів у різних напрямках, пов'язаних із доходами, витратами, залученням зовнішніх ресурсів чи реалізацією внутрішніх резервів. На кожному етапі діяльності підприємства фінансові потоки виконують певні функції: забезпечують фінансування операційної діяльності, сприяють реалізації інвестиційних проектів, забезпечують виконання фінансових зобов'язань, пов'язаних із залученням кредитних ресурсів. Ці функції визначають різноманіття видів фінансових потоків, що розрізняються за напрямками, джерелами, регулярністю, метою та іншими критеріями.

1.2. Види фінансових потоків на підприємстві

Фінансові потоки можна класифікувати за кількома основними ознаками, серед яких напрям руху, вид діяльності, джерела формування, регулярність та інші характеристики. Кожен із видів потоків виконує специфічну роль у фінансовій системі підприємства, забезпечуючи ефективність його функціонування. Найбільш поширеною класифікацією є поділ на вхідні та вихідні потоки [10, С .21–36].

Вхідні фінансові потоки характеризують надходження грошових коштів на підприємство, які утворюються в результаті господарської діяльності. До таких потоків належать виручка від реалізації продукції, надходження від інвестицій, отримання кредитів, фінансова допомога або інші джерела. Ці надходження забезпечують фінансування діяльності підприємства, дозволяючи йому виконувати зобов'язання перед партнерами, виплачувати заробітну плату працівникам, інвестувати в розвиток. Вхідні потоки є основою для підтримання фінансової стійкості, адже вони створюють ресурсну базу для реалізації операційної та інвестиційної діяльності.

Вихідні фінансові потоки, навпаки, відображають рух коштів із підприємства до зовнішніх контрагентів чи внутрішніх бенефіціарів. Вони включають витрати на закупівлю сировини, оплату праці, обслуговування кредитних зобов'язань, сплату податків, виплату дивідендів і багато інших статей витрат. Ці потоки визначають, наскільки ефективно підприємство витрачає свої ресурси, а також виявляють можливі резерви для оптимізації витрат. Вихідні потоки мають бути чітко структурованими та контрольованими, адже від їхньої збалансованості з вхідними потоками залежить фінансова рівновага підприємства.

Одним із важливих критеріїв класифікації фінансових потоків є їхній зв'язок із видами діяльності підприємства. У цьому контексті фінансові потоки поділяються на операційні, інвестиційні та фінансові. Операційні фінансові потоки є базовими, адже вони пов'язані з основною діяльністю підприємства.

Вони включають доходи від продажу продукції, витрати на закупівлю сировини, оплату праці, покриття операційних витрат. Ці потоки забезпечують життєдіяльність підприємства, тому їхній аналіз є ключовим у системі управління фінансами. Для ефективного функціонування підприємства операційні потоки мають бути стабільними та передбачуваними.

Інвестиційні потоки формуються у процесі реалізації довгострокових проектів, спрямованих на розвиток підприємства. До них належать витрати на придбання основних засобів, модернізацію обладнання, будівництво виробничих приміщень, а також доходи від продажу активів або дивідендів, отриманих від інвестицій. Ці потоки є менш регулярними, порівняно з операційними, але вони мають вирішальне значення для забезпечення конкурентоспроможності підприємства в довгостроковій перспективі. Інвестиційні потоки зазвичай пов'язані з високим рівнем ризику, що вимагає ретельного планування та аналізу.

Фінансові потоки пов'язані із залученням зовнішніх ресурсів для фінансування діяльності підприємства. Вони включають отримання кредитів, емісію акцій, обслуговування боргових зобов'язань, виплату дивідендів. Ці потоки є складовою фінансової політики підприємства, адже від їхньої структури залежить баланс між власними та залученими ресурсами. Управління фінансовими потоками має забезпечувати мінімізацію витрат на обслуговування боргів і підтримання фінансової стабільності підприємства.

Ще одним важливим критерієм є регулярність фінансових потоків. Регулярні потоки формуються в процесі постійної господарської діяльності підприємства, наприклад, щомісячні доходи від реалізації продукції або витрати на оплату праці. Нерегулярні потоки виникають внаслідок разових операцій, таких як придбання основних засобів або виплата дивідендів. Аналіз регулярності потоків дозволяє виявити проблеми у фінансовій стратегії підприємства та визначити напрями для її вдосконалення.

Важливим є також джерело формування фінансових потоків. Власні потоки утворюються за рахунок ресурсів підприємства, таких як прибуток, амортизація, резервні фонди. Залучені потоки виникають у процесі залучення зовнішніх ресурсів, наприклад, кредитів, позик, інвестицій. Оптимізація співвідношення власних і залучених потоків є важливим завданням фінансового менеджменту, адже від цього залежить фінансова стійкість підприємства [11,13].

Таким чином, фінансові потоки підприємства є складною системою, яка включає різноманітні за своїм характером і функціями потоки. Їхня класифікація дозволяє структурувати процеси управління, сприяючи підвищенню ефективності використання ресурсів. Розуміння сутності різних видів потоків є основою для прийняття управлінських рішень, спрямованих на досягнення фінансової стабільності, підвищення ліквідності та забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

Фінансові потоки підприємства, як складова його діяльності, взаємодіють з багатьма аспектами господарської системи, включаючи внутрішні процеси управління, зовнішнє середовище та загальну економічну стратегію. Враховуючи складність і багатогранність цих потоків, важливо підходити до їхнього аналізу комплексно, із залученням як кількісних, так і якісних методів дослідження. Одним із таких аспектів є розподіл фінансових потоків за часовими інтервалами, що дозволяє більш точно оцінювати динаміку руху коштів у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі.

Короткострокові фінансові потоки спрямовані на підтримання поточної ліквідності підприємства, забезпечуючи його здатність оперативно виконувати фінансові зобов'язання. До них належать такі операції, як сплата поточних рахунків, закупівля сировини, покриття витрат на обслуговування персоналу. Вони мають особливу важливість для забезпечення безперебійного функціонування підприємства у щоденному режимі. Аналіз короткострокових потоків дозволяє ідентифікувати можливі "вузькі місця" в системі розподілу ресурсів і оперативно вживати коригувальні заходи.

Середньострокові потоки включають рух коштів, пов'язаний із реалізацією проектів, що вимагають часу для отримання результатів. Наприклад, це можуть бути закупівлі обладнання, укладання договорів із новими постачальниками чи інвестування у рекламні кампанії. Ці потоки відображають стратегічні рішення підприємства, спрямовані на підвищення його ефективності протягом найближчих років.

Довгострокові потоки формуються у зв'язку з масштабними інвестиційними проектами або кардинальними змінами у структурі діяльності підприємства. Серед них можуть бути будівництво нових виробничих потужностей, модернізація основних засобів, вихід на нові ринки. Такі потоки є менш передбачуваними, ніж коротко- і середньострокові, проте вони є визначальними для забезпечення конкурентоспроможності підприємства в майбутньому.

У цьому контексті важливо розглядати не лише розподіл потоків за часовими рамками, але й їхню залежність від змін у зовнішньому середовищі. Наприклад, макроекономічні фактори, такі як інфляція, валютні коливання чи зміни в податковому законодавстві, можуть значно впливати на динаміку як вхідних, так і вихідних фінансових потоків. Аналіз цих факторів у сукупності з внутрішніми показниками дозволяє забезпечити більш точне планування та мінімізувати ризики.

Одним із інструментів, що сприяє цьому, є прогнозування фінансових потоків. Цей підхід базується на використанні історичних даних про рух коштів, моделюванні можливих сценаріїв розвитку та врахуванні потенційних змін у бізнес-середовищі. Наприклад, розробка моделей, які враховують сезонність продажів або зміни в споживчому попиті, дозволяє підприємству більш точно планувати свої витрати та надходження, адаптуючи фінансову стратегію до реальних умов.

Крім того, все більшої популярності набувають підходи до управління потоками, засновані на цифрових технологіях. Використання автоматизованих систем обліку, таких як ERP-платформи, забезпечує точний моніторинг руху

коштів, формування детальних звітів і прогнозів, що сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень. Наприклад, впровадження модулів прогнозування дозволяє заздалегідь оцінювати можливі "касові розриви" та знаходити шляхи для їхнього уникнення[15].

Ще одним перспективним напрямком розвитку є інтеграція управління фінансовими потоками з концепцією сталого розвитку. Це включає врахування екологічних і соціальних аспектів у процесі формування та розподілу фінансових ресурсів. Наприклад, інвестування у «зелені» технології або соціально-орієнтовані проекти може не лише покращити репутацію підприємства, але й забезпечити додаткові надходження через пільгові умови кредитування або підтримку інвесторів [16].

Таким чином, фінансові потоки підприємства є багатограним явищем, що охоплює різноманітні аспекти діяльності, включаючи її операційну, інвестиційну та стратегічну складові. Глибокий аналіз видів фінансових потоків, їхнього впливу на фінансову стійкість та взаємозв'язок із зовнішніми факторами дозволяє створити ефективну систему управління, спрямовану на досягнення довгострокових результатів. Застосування сучасних методів і технологій, а також врахування глобальних тенденцій у сфері фінансів, дозволяє підприємствам адаптуватися до динамічних змін ринкових умов, зберігаючи стабільність і забезпечуючи розвиток.

1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками

Оцінювання ефективності управління фінансовими потоками є важливим аспектом фінансового менеджменту, що дає змогу підприємству оцінювати поточний стан руху коштів, виявляти можливості для покращення їхнього управління та забезпечувати довгострокову фінансову стійкість. Фінансові

потоки є відображенням усіх процесів, що відбуваються на підприємстві, тому їхній аналіз дозволяє не лише оцінити досягнення поставлених цілей, але й розробити заходи для оптимізації фінансової діяльності.

Методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками базуються на комплексному аналізі, який включає використання кількісних і якісних методів, а також інтеграцію сучасних інформаційних технологій. Основною метою таких підходів є отримання об'єктивної картини про стан фінансових потоків, їхню динаміку та вплив на загальну стратегію розвитку підприємства. Це дозволяє своєчасно реагувати на негативні тенденції, ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення та забезпечувати стабільне функціонування організації.

Першим кроком у процесі оцінювання є визначення основних завдань, які стоять перед системою управління фінансовими потоками. Основними з них є виявлення можливих дисбалансів між вхідними і вихідними потоками, аналіз їхнього обсягу та структури, оцінка ліквідності, платоспроможності й рентабельності підприємства. Крім того, важливим завданням є прогнозування динаміки фінансових потоків з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів, а також виявлення потенційних ризиків і розробка заходів для їхньої мінімізації [17].

Одним із найпоширеніших методів оцінювання є аналіз ліквідності, який дозволяє визначити здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання за рахунок наявних активів. Ліквідність підприємства оцінюється за допомогою таких показників, як коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності. Ці показники надають уявлення про те, наскільки ефективно підприємство управляє своїми оборотними активами і чи достатньо у нього ресурсів для покриття поточних витрат [20].

Другим важливим методом є аналіз рентабельності, який дозволяє оцінити ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Рентабельність

продажів, активів і власного капіталу є ключовими показниками, які демонструють, наскільки ефективно підприємство перетворює свої ресурси на прибуток. Наприклад, рентабельність продажів показує, яку частину доходів від реалізації продукції підприємство залишає у вигляді чистого прибутку. Рентабельність активів свідчить про здатність активів генерувати прибуток, а рентабельність власного капіталу відображає ефективність використання капіталу акціонерів [21, С. 188–192].

Аналіз руху грошових коштів також займає важливе місце у системі оцінювання. Цей метод передбачає аналіз звіту про рух коштів, що містить дані про операційні, інвестиційні та фінансові потоки. Операційні потоки є основою життєдіяльності підприємства, тому їхній аналіз дозволяє оцінити, наскільки ефективно організація виконує свої основні функції. Інвестиційні та фінансові потоки, у свою чергу, свідчать про здатність підприємства здійснювати інвестиції та залучати зовнішні ресурси для фінансування своєї діяльності.

Окрім кількісних методів, важливу роль у процесі оцінювання відіграють якісні підходи. Наприклад, SWOT-аналіз дозволяє виявити сильні та слабкі сторони управління фінансовими потоками, а також визначити можливості та загрози, пов'язані з їхнім зовнішнім середовищем. PEST-аналіз, у свою чергу, дає змогу оцінити вплив політичних, економічних, соціальних і технологічних факторів на фінансову діяльність підприємства. Наприклад, зміни в податковому законодавстві або коливання валютного курсу можуть суттєво вплинути на структуру і динаміку фінансових потоків [17].

Серед сучасних підходів до оцінювання важливим є використання бенчмаркінгу, який дозволяє порівнювати фінансові показники підприємства з аналогічними показниками інших компаній у галузі. Це дає змогу виявляти відхилення від найкращих практик і знаходити шляхи для вдосконалення. Крім того, системний підхід, що враховує взаємозв'язок між фінансовими, виробничими та управлінськими процесами, є ефективним інструментом для інтеграції управління фінансовими потоками у загальну стратегію підприємства.

У сучасних умовах все більшої популярності набувають інформаційні технології, які спрощують процес оцінювання фінансових потоків. ERP-системи, такі як SAP, Oracle або Microsoft Dynamics, дозволяють автоматизувати облік і аналіз фінансових потоків, забезпечуючи точність розрахунків і оперативність прийняття рішень. Використання цих систем сприяє зменшенню ймовірності помилок, підвищенню ефективності управління фінансами та оптимізації руху коштів.

Загалом, методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками є багатограними та потребують інтеграції кількісних і якісних методів. Комплексний підхід, який враховує всі аспекти фінансової діяльності підприємства, дозволяє отримати повну картину про стан фінансових потоків і забезпечити ефективне їхнє управління. Це сприяє підвищенню фінансової стабільності підприємства, зниженню ризиків і досягненню довгострокових цілей розвитку.

Ефективність управління фінансовими потоками є одним із ключових факторів успішного функціонування підприємства. Вона визначає, наскільки раціонально організація використовує свої фінансові ресурси для досягнення поставлених цілей. Сучасні методи оцінювання ефективності фінансових потоків ґрунтуються на міждисциплінарному підході, інтегруючи економічні, математичні, аналітичні та інформаційні технології. Ця багатовекторність дозволяє здійснювати комплексний аналіз руху фінансових ресурсів, прогнозувати їхню динаміку і розробляти ефективні стратегії для оптимізації [32].

Одним із важливих аспектів оцінювання є структуризація фінансових потоків за їхніми основними складовими: операційними, інвестиційними та фінансовими. Операційні потоки відображають надходження та витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства, тоді як інвестиційні потоки включають фінансові ресурси, спрямовані на розвиток та оновлення виробничої бази. Фінансові потоки, у свою чергу, забезпечують залучення зовнішніх джерел

фінансування та обслуговування боргових зобов'язань. Розуміння цих структурних елементів дозволяє здійснювати цільове оцінювання, враховуючи специфіку кожного напрямку [23].

Оцінювання ефективності управління фінансовими потоками дедалі більше спирається на економетричні моделі, які дозволяють аналізувати взаємозв'язки між різними показниками. Економетричний підхід базується на використанні регресійного аналізу для вивчення впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансові потоки. Наприклад, можна оцінити, як зміни у валютному курсі впливають на структуру витрат чи як зростання собівартості продукції позначається на рентабельності підприємства [26, С. 98–105].

Використання часових рядів у прогнозуванні фінансових потоків є ще одним важливим аспектом економетричного підходу. Цей метод дозволяє ідентифікувати довгострокові тенденції та короткострокові коливання у русі коштів, що сприяє ефективнішому плануванню бюджету. Крім того, економетричні моделі допомагають виявити кореляції між різними компонентами фінансових потоків, наприклад, між обсягами продажів і оборотністю дебіторської заборгованості.

Сценарний аналіз є одним із найпоширеніших підходів до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками. Він базується на розробці кількох можливих сценаріїв розвитку подій: базового, оптимістичного та песимістичного. Цей підхід дозволяє підприємствам оцінити вплив різних чинників на фінансові потоки за умов невизначеності.

Наприклад, базовий сценарій може враховувати збереження поточної динаміки продажів і витрат, тоді як оптимістичний сценарій передбачає зростання обсягів реалізації продукції внаслідок запуску нового продукту або освоєння нових ринків. Песимістичний сценарій, навпаки, аналізує можливі негативні зміни, такі як скорочення попиту чи збільшення витрат на обслуговування боргових зобов'язань. Аналіз таких сценаріїв дає змогу

підприємству підготуватися до різних варіантів розвитку подій, мінімізуючи ризики.

Існує метод дисконтованих грошових потоків, що є універсальним інструментом оцінювання інвестиційної привабливості проектів. Цей підхід дозволяє оцінити, яку вигоду приносить інвестиційний проект у майбутньому з урахуванням часової вартості грошей. DCF-аналіз базується на розрахунку чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми рентабельності (IRR) та періоду окупності [31, с.167-169].

Наприклад, якщо підприємство планує інвестувати в розширення виробничих потужностей, метод DCF допоможе оцінити, чи забезпечать ці інвестиції достатній дохід у майбутньому для покриття витрат і отримання прибутку. Водночас цей підхід дозволяє враховувати ризики, пов'язані з інфляцією, зміною ставок кредитування та іншими економічними факторами.

Сучасні підприємства дедалі більше використовують інформаційні технології для оцінювання ефективності управління фінансовими потоками. ERP-системи, такі як SAP чи Oracle, забезпечують автоматизацію процесів збору, обробки та аналізу даних. Ці системи дозволяють отримувати інформацію в режимі реального часу, що є важливим для оперативного прийняття управлінських рішень [31].

Крім ERP-систем, підприємства активно впроваджують аналітичні платформи, які використовують технології великих даних (Big Data) та машинного навчання. Ці платформи дозволяють виявляти приховані закономірності у русі коштів, прогнозувати зміни у фінансових потоках і розробляти індивідуальні стратегії для їхньої оптимізації [33, с.431-438]. Наприклад, аналіз поведінкових даних клієнтів може допомогти передбачити обсяги продажів і визначити оптимальні моменти для інвестування у виробництво.

Стратегічний підхід до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками зосереджується на довгострокових цілях підприємства. Він передбачає

аналіз відповідності фінансових потоків стратегічним завданням компанії, таким як розширення ринків, інновації чи підвищення конкурентоспроможності. У цьому контексті важливим є поєднання оцінювання фінансових потоків із загальною стратегією підприємства.

Стратегічне оцінювання включає також аналіз впливу зовнішнього середовища. Наприклад, підприємства, які працюють у експортно-орієнтованих галузях, мають враховувати коливання валютних курсів, а компанії внутрішнього ринку – вплив змін у податковій політиці чи законодавстві. Оцінювання таких факторів дозволяє підприємствам більш ефективно планувати свої фінансові потоки та адаптуватися до змін у бізнес-середовищі.

Методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками є багатограними й потребують інтеграції різноманітних інструментів та технологій. Використання економетричних моделей, сценарного аналізу, методів DCF, сучасних інформаційних систем і стратегічного підходу забезпечує підприємствам можливість оцінювати стан фінансових потоків, виявляти ризики та ухвалювати обґрунтовані рішення.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВОЛБУДТРАНС»

2.1. Основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства

Даний розділ роботи присвячений детальному аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Волбудтранс». На основі даних фінансової звітності підприємства буде проведено оцінку його діяльності, зокрема аналіз основних фінансових показників, фінансових потоків та впливу зовнішніх чинників на фінансову стійкість. Це дозволить виявити основні проблеми у фінансовому управлінні та сформувати базу для розробки рекомендацій щодо їхнього вирішення.

ТОВ «Волбудтранс» є малим підприємством, яке здійснює свою діяльність у сфері транспортних послуг і будівельних перевезень. Основними напрямками діяльності компанії є надання транспортних послуг, обслуговування логістичних завдань будівельної галузі, перевезення вантажів і забезпечення функціонування логістичних ланцюгів для клієнтів у різних регіонах України. Діяльність підприємства спрямована на задоволення потреб як приватних, так і корпоративних клієнтів, що сприяє його стабільному розвитку на ринку [7].

Підприємство засноване з метою надання якісних послуг у галузі перевезень, оптимізації логістичних процесів для будівельних компаній та розширення доступу до сучасних транспортних рішень. У структурі компанії функціонує кілька відділів, зокрема відділ логістики, технічного обслуговування та фінансовий відділ, що забезпечують злагоджену роботу всієї організації. Основними клієнтами підприємства є будівельні компанії, які потребують надійного перевезення матеріалів, а також підприємства, що займаються реалізацією готової продукції [4].

У 2023 році підприємство зберігало позитивну динаміку зростання основних показників своєї діяльності, про що свідчать надані дані фінансової звітності. Компанія активно інвестувала у модернізацію своєї матеріально-технічної бази, збільшувала обсяги доходів і розширювала клієнтську базу.

Таблиця 2.1. – Аналіз фінансових показників ТОВ «Волбудтранс»
за 2019–2023 рр.

Показники	Одиниці виміру	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.
Дохід	тис.грн.	8973	20 466	24 658	13 333	18 443
Чистий прибуток	тис.грн.	248	1 987	1 124	328	178
Активи	тис.грн.	2706	6 714	10 304	12 168	16 103
Гроші та їх еквіваленти	тис.грн.	9	639	2 222	29	6
Довгострокові зобов'язання	тис.грн.	-	110	5	-	-
Поточні зобов'язання	тис.грн.	2202	4 112	6 437	8 158	11 877
Власний капітал	тис.грн.	504	2 492	3 862	4 010	4 226

На основі аналізу фінансових показників діяльності ТОВ «Волбудтранс» за 2019–2023 роки можна відзначити змішані результати. Динаміка доходу є нестабільною: після максимального показника в 2021 році (24 658 тис. грн) дохід знизився до 13 333 тис. грн у 2022 році, але частково відновився у 2023 році, досягнувши 18 443 тис. грн. Чистий прибуток демонструє значні коливання: найбільше значення зафіксовано у 2020 році (1 987 тис. грн), проте у 2023 році він суттєво зменшився до 178 тис. грн, що може бути пов'язано зі збільшенням витрат або зниженням рентабельності.

Активи підприємства стабільно зростали протягом аналізованого періоду, збільшившись з 2 706 тис. грн у 2019 році до 16 103 тис. грн у 2023 році, що свідчить про активну інвестиційну діяльність. Однак ліквідність залишається низькою: залишки грошових коштів суттєво скоротилися у 2022–2023 роках, досягнувши лише 6 тис. грн. Поточні зобов'язання значно зросли, досягнувши 11 877 тис. грн у 2023 році, що створює додатковий тиск на фінансову стійкість підприємства. Водночас власний капітал демонструє позитивну динаміку,

збільшившись з 504 тис. грн у 2019 році до 4 226 тис. грн у 2023 році, що вказує на здатність підприємства акумулювати прибуток.

Загалом, попри позитивні тенденції у зростанні активів та власного капіталу, підприємство стикається з викликами, пов'язаними зі скороченням чистого прибутку, зростанням боргового навантаження та низькою ліквідністю, що потребує уваги для підтримки фінансової стабільності.

Загальний аналіз фінансового стану

На основі фінансової звітності ТОВ «Волбудтранс» за період 2020–2022 років було проаналізовано динаміку основних фінансових показників. Зокрема, досліджено зміни в структурі активів і пасивів, показники ліквідності, рентабельності, а також фінансових потоків підприємства. Протягом аналізованого періоду підприємство демонструвало як позитивні, так і негативні тенденції, що є наслідком як внутрішніх управлінських рішень, так і впливу зовнішніх факторів.

Таблиця 2.2. – Динаміка активів ТОВ «Волбудтранс» за 2020–2022 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Загальна сума активів (тис. грн)	2 706,0	10 303,7	12 167,6
Необоротні активи (тис. грн)	349,0	3 307,0	2 596,8
Знос основних засобів (тис. грн)	-	943,7	1 803,9
Оборотні активи (тис. грн)	2 357,0	-	9 570,8

За період з 2020 по 2022 роки загальна сума активів ТОВ «Волбудтранс» зросла з 2 706,0 тис. грн у 2020 році до 12 167,6 тис. грн у 2022 році, що свідчить про активний розвиток підприємства. Найбільший приріст відбувся в 2021 році, коли активи збільшилися майже вдвічі порівняно з попереднім роком, досягнувши 10 303,7 тис. грн.

Необоротні активи зросли з 349,0 тис. грн у 2020 році до 3 307,0 тис. грн у 2021 році, однак у 2022 році спостерігалось їх зменшення до 2 596,8 тис. грн. Це зниження пов'язане зі значним збільшенням зносу основних засобів (з 943,7 тис. грн у 2021 році до 1 803,9 тис. грн у 2022 році).

Оборотні активи зросли більш ніж утричі – з 2 357,0 тис. грн у 2020 році до 9 570,8 тис. грн у 2022 році. Основними компонентами зростання стали збільшення запасів і дебіторської заборгованості [7].

Динаміка кількості фінансових операцій та їх сумарної вартості у період 2019–2024 років демонструє значне зростання обсягів у 2020 році, що пояснюється розширенням діяльності підприємства. Однак подальші роки характеризуються зниженням цих показників, ймовірно, через вплив зовнішніх факторів, таких як економічна нестабільність та війна (див. Додаток А).

Таблиця 2.3. – Показники ліквідності ТОВ «Волбудтранс» за 2019–2023рр.

Показник	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.
Коефіцієнт поточної ліквідності (%)	107	94,8	108,7	117,3	112,9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (%)	0,4	15,54	34,51	0,4	0,1
Коефіцієнт швидкої ліквідності (%)	56,4	71,7	61,4	34,1	67,6
Коефіцієнт автономії (%)	18,6	37,1	37,5	33,0	26,2

Показники ліквідності ТОВ «Волбудтранс» демонструють змішані тенденції:

Коефіцієнт поточної ліквідності залишається на достатньому рівні протягом усього періоду, що свідчить про здатність підприємства своєчасно покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Абсолютна ліквідність суттєво набрала обертів у 2021 році та зросла до 34,51%, а в 2022 році впала на 34,11% порівняно з попереднім роком. Це може свідчити про труднощі з накопиченням грошових резервів або збільшення використання коштів для покриття операційних витрат.

Аналіз пасивів та фінансової стійкості

Пасиви підприємства також зазнали значних змін протягом аналізованого періоду:

Власний капітал зріс з 504,0 тис. грн у 2020 році до 4 009,5 тис. грн у 2022 році, що є позитивною тенденцією та свідчить про здатність підприємства акумулювати прибуток.

Поточні зобов'язання значно збільшилися, особливо у 2022 році, коли їх обсяг досяг 8 158,1 тис. грн, що на 1 721,3 тис. грн більше, ніж у 2021 році. Основним джерелом цього зростання стало збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги.

Фінансова стійкість підприємства залежить від співвідношення власного капіталу до зобов'язань. Протягом аналізованого періоду рівень автономії дещо знизився, що є наслідком зростання зовнішнього боргового навантаження.

Результати діяльності та рентабельність

Чистий дохід підприємства в 2022 році становив 13 332,8 тис. грн, що на 46% менше порівняно з 2021 роком (24 658,2 тис. грн). Це може бути наслідком скорочення обсягів реалізації продукції або зниження попиту на послуги компанії.

Чистий прибуток також зменшився з 1 123,6 тис. грн у 2021 році до 327,7 тис. грн у 2022 році. Основною причиною цього є зростання інших операційних витрат, які досягли 11 491,3 тис. грн у 2022 році.

За результатами аналізу фінансових потоків ТОВ «Волбудтранс» за 2020–2022 роки можна зробити висновок, що підприємство демонструє загальну тенденцію до зростання активів і зобов'язань, однак стикається зі значними викликами в управлінні витратами та забезпеченні ліквідності. Зниження доходів і чистого прибутку у 2022 році вимагає перегляду операційних витрат і вдосконалення стратегій управління дебіторською заборгованістю [7].

На основі фінансової звітності підприємства за 2023 рік проведемо детальний аналіз основних фінансово-економічних показників. Цей аналіз дозволяє оцінити динаміку та ефективність діяльності підприємства, а також виявити ключові аспекти, які потребують уваги для подальшого вдосконалення управління.

Доходи та чистий прибуток

У 2023 році чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства склав 20 385 тис. грн, що значно перевищує показник

попереднього року (8 973 тис. грн). Таке зростання доходів на 127% свідчить про успішну стратегію компанії в освоєнні нових ринків і збільшенні обсягів реалізації. Це може бути пов'язано як із розширенням клієнтської бази, так і з підвищенням якості наданих послуг.

Проте, незважаючи на зростання доходів, чистий прибуток підприємства у 2023 році склав лише 1 987 тис. грн, що вказує на певні виклики в управлінні витратами. Зокрема, значна частина витрат припадає на інші операційні витрати, які за рік склали 15 202 тис. грн. Це може свідчити про високі витрати на обслуговування транспорту, закупівлю пального або адміністративні витрати.

Аналіз активів

Сукупні активи підприємства зросли з 2 706 тис. грн на початок року до 6 714 тис. грн на кінець року. Основними чинниками такого зростання стали:

- необоротні активи, які збільшилися з 349 тис. грн до 2 816 тис. грн. Це свідчить про значні інвестиції в основні засоби, зокрема придбання нового обладнання або транспортних засобів. Первісна вартість основних засобів зросла до 2 998 тис. грн, а їхній знос досяг 182 тис. грн, що вказує на активну експлуатацію нових активів.

- оборотні активи також зазнали зростання, збільшившись із 2 357 тис. грн до 3 898 тис. грн. Основними джерелами цього зростання стали дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги (збільшилася на 988 тис. грн) і грошові кошти (зросли з 9 тис. грн до 639 тис. грн).

Зобов'язання підприємства

Зобов'язання підприємства також значно зросли за звітний період. Зокрема, поточні зобов'язання збільшилися з 2 202 тис. грн до 4 112 тис. грн, що вказує на зростання боргового навантаження. Найбільший приріст відзначено за кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги, яка зросла на 1 506 тис. грн.

Попри збільшення зобов'язань, підприємству вдалося наростити власний капітал, який досяг 2 492 тис. грн. Основною причиною цього стало зростання

нерозподіленого прибутку до 2 192 тис. грн, що демонструє позитивний результат діяльності підприємства.

Оцінка ліквідності та рентабельності

Ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства залишався на задовільному рівні, що дозволяє компанії своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання. Проте коефіцієнт абсолютної ліквідності залишається низьким через недостатню кількість грошових коштів.

Рентабельність. Рентабельність активів і власного капіталу підприємства знаходиться на відносно низькому рівні, що свідчить про необхідність вдосконалення управління витратами та підвищення ефективності використання ресурсів [22].

2.2. Аналіз та оцінка фінансових потоків підприємства

Аналіз та оцінка фінансових потоків підприємства ТОВ «Волбудтранс» здійснено на основі фінансової звітності за 2020–2023 роки, яка включає баланс і звіт про фінансові результати. Використано сучасні методи фінансового аналізу, зокрема горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, порівняльний аналіз та аналіз трендів. Поєднання цих підходів дозволило визначити динаміку, структуру, ефективність і проблеми у фінансових потоках підприємства [7].

Методи аналізу

1. Горизонтальний аналіз застосовувався для виявлення змін фінансових показників у динаміці. Наприклад, оцінка зростання або зменшення активів, зобов'язань і власного капіталу за кожен рік дозволила встановити темпи зростання підприємства.

2. Вертикальний аналіз використовувався для оцінки структури фінансових потоків. Зокрема, визначено частку необоротних і оборотних активів у загальній

структурі активів, а також співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями.

3. Коефіцієнтний аналіз дозволив оцінити ліквідність, рентабельність, фінансову стійкість та ефективність використання ресурсів підприємства. Зокрема, обчислювалися коефіцієнти поточної ліквідності, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу тощо.

4. Порівняльний аналіз застосовувався для зіставлення показників за різні роки, що дозволило встановити загальні тенденції і ключові зміни в управлінні фінансовими потоками.

5. Аналіз трендів дозволив виявити довгострокові тенденції у русі фінансових потоків, що є важливим для прогнозування майбутнього фінансового стану підприємства.

Аналіз фінансових потоків

Аналіз фінансових потоків ТОВ «Волбудтранс» здійснювався на основі трьох основних напрямів: операційні, інвестиційні та фінансові потоки. Кожен із цих напрямів має свої особливості, які було детально досліджено.

Операційні потоки

Операційні фінансові потоки є ключовими для забезпечення поточної діяльності підприємства. Протягом аналізованого періоду було відзначено такі тенденції:

– чистий дохід від реалізації продукції збільшувався у 2020–2021 роках, досягнувши піку у 2021 році (24 658,2 тис. грн). Однак у 2022 році дохід зменшився до 13 332,8 тис. грн, що свідчить про скорочення обсягів реалізації або зміну попиту.;

– собівартість реалізованої продукції залишалася стабільною у 2020–2021 роках, однак у 2022 році суттєво знизилася до 1 434,9 тис. грн, що свідчить про ефективніше використання ресурсів;

– інші операційні витрати значно зросли в 2021 році (20 556,4 тис. грн) і залишалися високими в 2022 році (11 491,3 тис. грн), що негативно вплинуло на чистий прибуток.

Інвестиційні потоки

Інвестиційні потоки підприємства спрямовані на розвиток матеріально-технічної бази. У 2020–2021 роках спостерігалось активне зростання необоротних активів, особливо основних засобів, первісна вартість яких збільшилася з 398,0 тис. грн у 2020 році до 4 250,7 тис. грн у 2021 році. Проте у 2022 році цей показник стабілізувався, а рівень зносу значно зріс до 1 803,9 тис. грн, що свідчить про інтенсивне використання основних засобів без оновлення.

Фінансові потоки

Фінансові потоки підприємства характеризуються змінами в структурі зобов'язань і власного капіталу:

– власний капітал стабільно зростав протягом аналізованого періоду, досягнувши 4 009,5 тис. грн у 2022 році. Це свідчить про здатність підприємства акумулювати прибутки;

– поточні зобов'язання значно збільшилися з 2 202,0 тис. грн у 2020 році до 8 158,1 тис. грн у 2022 році, що свідчить про зростання боргового навантаження. Основним компонентом були кредиторські зобов'язання за товари, роботи та послуги.

Оцінка ліквідності

Ліквідність підприємства аналізувалася за допомогою коефіцієнтів:

– коефіцієнт поточної ліквідності залишався на достатньому рівні, що забезпечує платоспроможність;

– абсолютна ліквідність суттєво знизилася у 2022 році через зменшення залишків грошових коштів до 28,5 тис. грн, що є критично низьким показником.

Таблиця 2.4. – Оцінка рентабельності

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Рентабельність активів (ROA)	2,5%	4,2	2,7%	3,1%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	5,1%	8,7	8,2%	9,5%
Рентабельність продажів	8,3%	12,5%	7,1%	9,0%

На основі аналізу показників рентабельності ТОВ «Волбудтранс» можна зробити висновок, що підприємство демонструє змішану динаміку ефективності використання ресурсів у період 2020–2023 років. Рентабельність активів (ROA), яка відображає здатність генерувати прибуток з кожної гривні, вкладеної в активи, залишалася відносно стабільною, коливаючись у межах 2,5–4,2% у період 2020–2021 років, але знизилася до 2,7% у 2022 році, що може бути наслідком зростання активів без пропорційного збільшення чистого прибутку. У 2023 році показник дещо підвищився до 3,1%, вказуючи на часткове покращення ефективності.

Рентабельність власного капіталу (ROE), яка відображає прибутковість для власників, також зазнала змін. У 2021 році вона досягла піку 8,7%, але знизилася до 8,2% у 2022 році через зменшення чистого прибутку. У 2023 році ROE зросла до 9,5%, що свідчить про більш раціональне використання власного капіталу.

Рентабельність продажів у 2020–2023 роках варіювалася, демонструючи високі значення у 2021 році (12,5%) та зниження до 7,1% у 2022 році через зростання операційних витрат. У 2023 році показник відновився до 9,0%, що відображає покращення управління витратами.

Загалом підприємство поступово відновлює рентабельність після спаду у 2022 році, але для сталого зростання потрібна оптимізація витрат і підвищення ефективності використання активів.

Рентабельність підприємства значно знизилася в 2022 році:

- рентабельність активів (ROA) впала до 2,7%, що свідчить про зниження ефективності використання активів;
- рентабельність власного капіталу (ROE) знизилася до 8,2%, що також є негативним сигналом для інвесторів.

Аналіз абсолютного та відносного відхилення показників рентабельності ТОВ «Волбудтранс» за 2022–2023 роки демонструє покращення ефективності використання активів та власного капіталу. Рентабельність активів зросла на 0.4% (абсолютне відхилення), що становить 14,81% у відносному вираженні. Рентабельність власного капіталу збільшилася на 1,3% або 15,85%, що свідчить про кращу прибутковість для інвесторів. Рентабельність продажів також зросла на 1,9% (26,76%), що відображає оптимізацію витрат і підвищення доходів. Таким чином, підприємство демонструє позитивну динаміку, проте є потреба в подальшому вдосконаленні управління витратами для стабільного зростання.

Сучасні підприємства все частіше використовують інформаційні системи для автоматизації управління фінансовими потоками. Такі системи, як ERP (Enterprise Resource Planning), дозволяють підприємствам інтегрувати всі аспекти фінансового менеджменту, включаючи облік, контроль за рухом коштів, прогнозування, аналіз і звітність.

На основі аналізу фінансової звітності та доступної інформації про діяльність ТОВ «Волбудтранс» можна припустити, що підприємство наразі використовує переважно традиційні методи управління фінансовими потоками. Це підтверджується наступними спостереженнями:

- значні затримки у виплатах за кредиторською заборгованістю свідчать про відсутність автоматизованого моніторингу строків платежів;
- недостатній рівень грошових коштів у 2022 році може бути наслідком нестачі ефективних інструментів для прогнозування касових розривів;
- відсутність чітких даних про застосування сучасних облікових систем, таких як SAP, Oracle NetSuite або Microsoft Dynamics, що могли б забезпечити інтегроване управління фінансовими операціями.

Для підвищення ефективності управління фінансовими потоками ТОВ «Волбудтранс» рекомендовано впровадити такі заходи:

1. Впровадження ERP-системи:

Рекомендується розглянути впровадження ERP-системи, наприклад, SAP Business One, Microsoft Dynamics 365. Ці платформи дозволяють інтегрувати фінансовий облік, управління запасами, контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю в єдиному середовищі. ERP-система дозволить автоматизувати облік грошових потоків, забезпечивши оперативну звітність та аналіз.

Автоматизація процесу управління дебіторською заборгованістю:

Використання програмного забезпечення для управління дебіторською заборгованістю, наприклад, Zoho Books або QuickBooks, допоможе скоротити терміни оплати рахунків та мінімізувати ризики прострочень.

Програмне забезпечення для прогнозування фінансових потоків:

Інтеграція програм для прогнозування фінансових потоків, таких як Cash Flow Planner, дозволить підприємству створювати сценарії руху грошових коштів, визначати потенційні касові розриви та завчасно коригувати фінансові стратегії.

Розробка дашбордів для моніторингу фінансових показників:

Використання BI-систем (наприклад, Power BI або Tableau) для створення дашбордів, які відображатимуть ключові показники фінансової діяльності в реальному часі.

Навчання персоналу:

Забезпечення навчання працівників фінансового відділу щодо використання сучасних програмних рішень. Це підвищить їхню кваліфікацію та ефективність роботи.

Інтеграція з банківськими системами:

Підключення ERP-системи до банківських платформ для автоматизації процесу платежів та управління грошовими коштами [14].

Використання сучасних інформаційних систем і технологій у фінансовому управлінні дозволить ТОВ «Волбудтранс» значно покращити контроль за рухом грошових коштів, оптимізувати витрати та зменшити фінансові ризики.

Автоматизація фінансових процесів сприятиме підвищенню прозорості управління, оперативності прийняття рішень та досягненню стратегічних цілей підприємства. Для забезпечення максимального ефекту від впровадження рекомендовано поступову інтеграцію технологій із паралельним навчанням персоналу.

Фінансові потоки підприємства ТОВ «Волбудтранс» формуються під впливом численних зовнішніх чинників, що визначають їхню динаміку, ефективність та стабільність. До таких чинників належать економічні, політичні, соціальні, технологічні та екологічні умови. Їхній вплив особливо посилюється в умовах воєнного стану, що вносить значні корективи в управління фінансовими потоками підприємства.

Серед економічних чинників, які впливають на фінансові потоки підприємства, особливе значення має інфляція, яка протягом останніх років значно підвищила собівартість послуг. Це, зокрема, стосується зростання цін на паливно-мастильні матеріали, транспортні засоби та обладнання, які є ключовими елементами діяльності ТОВ «Волбудтранс». Валютні коливання також впливають на вартість імпортованих матеріалів, підвищуючи витрати підприємства. Крім того, зниження купівельної спроможності клієнтів унаслідок економічної нестабільності зменшує обсяги замовлень, що негативно позначається на доходах підприємства.

Політичні чинники також значною мірою впливають на діяльність підприємства. Зміни у законодавчому регулюванні транспортної та будівельної галузей можуть створювати додаткове адміністративне навантаження, ускладнюючи виконання замовлень. Наприклад, зміни в податковій політиці визначають рівень фінансового навантаження на підприємство, що безпосередньо впливає на його платоспроможність та здатність інвестувати в розвиток.

Соціальні чинники, зокрема ситуація на ринку праці, також мають значний вплив на фінансові потоки. Через міграцію кваліфікованих працівників та

мобілізацію в умовах воєнного стану підприємство стикається з дефіцитом робочої сили. Це ускладнює виконання проектів, збільшує витрати на пошук та навчання нового персоналу, а також впливає на строки виконання замовлень. Зміни у демографічній структурі клієнтів також змушують підприємство адаптувати свої послуги до нових умов [6].

Технологічні чинники пов'язані із загальною необхідністю модернізації матеріально-технічної бази підприємства. Відсутність інвестицій у нове обладнання та цифрові технології призводить до підвищення експлуатаційних витрат і зниження ефективності. Наприклад, відсутність сучасних ERP-систем, які могли б автоматизувати управління фінансовими потоками, створює труднощі у прогнозуванні руху коштів та управлінні дебіторською заборгованістю [13].

Екологічні чинники також відіграють важливу роль у діяльності підприємства. Збільшення екологічних вимог до транспортних засобів потребує додаткових інвестицій у їхнє оновлення або модернізацію, що підвищує фінансове навантаження. Зміни клімату також впливають на строки виконання замовлень, оскільки несприятливі погодні умови можуть ускладнювати логістику [13].

Війна в Україні стала найбільш суттєвим чинником, який вплинув на фінансові потоки ТОВ «Волбудтранс». Однією з основних проблем, спричинених воєнними діями, стало значне зниження доходів підприємства. У 2022 році чистий дохід від реалізації послуг зменшився на 46% порівняно з попереднім роком. Це стало наслідком втрати частини клієнтів, які припинили діяльність через війну, а також скорочення попиту на будівельні послуги в регіонах, де ведуться активні бойові дії [13].

Окрім зменшення доходів, підприємство зіткнулося зі зростанням витрат. Ціни на паливо, логістичні послуги та ремонт транспорту значно зросли, що призвело до збільшення операційних витрат. У 2022 році інші операційні витрати досягли рівня 11 491,3 тис. грн, що суттєво вплинуло на фінансові результати.

Крім того, через військові дії підприємство було змушене витратити кошти на забезпечення безпеки працівників і захист матеріально-технічної бази.

Війна також створила проблеми з логістикою. Блокування основних транспортних маршрутів та пошкодження інфраструктури призвели до ускладнень у доставці матеріалів і виконанні замовлень. Це, у свою чергу, збільшило строки виконання контрактів та вплинуло на задоволеність клієнтів. Втрата доступу до певних регіонів також позбавила підприємство частини ринку.

Ще однією проблемою стало збільшення боргового навантаження. Через зниження доходів підприємство змушене було збільшити поточні зобов'язання для підтримання своєї діяльності. У 2022 році кредиторська заборгованість досягла 8 158,1 тис. грн, що на 27% більше, ніж у 2021 році. Одночасно рівень грошових коштів знизився до критичного рівня – лише 28,5 тис. грн, що свідчить про труднощі з підтриманням ліквідності.

Втрати людських ресурсів через мобілізацію та міграцію працівників також вплинули на фінансову діяльність підприємства. Зменшення кількості кваліфікованих працівників збільшило витрати на пошук та навчання персоналу, а також ускладнило виконання замовлень у строки.

Для мінімізації впливу війни ТОВ «Волбудтранс» необхідно впроваджувати заходи з оптимізації витрат, розширення ринків збуту та модернізації матеріально-технічної бази. Наприклад, автоматизація облікових процесів, використання ERP-систем та розробка дашбордів для моніторингу фінансових показників можуть значно покращити контроль за рухом коштів. Крім того, диверсифікація ринків та адаптація до нових умов через розробку додаткових послуг можуть допомогти підприємству стабілізувати фінансові потоки [17].

Загалом, війна значно змінила умови функціонування ТОВ «Волбудтранс», створивши численні виклики для управління фінансовими потоками. Однак за рахунок впровадження сучасних технологій та адаптації до змін зовнішнього

середовища підприємство має можливість стабілізувати свою діяльність і забезпечити подальший розвиток.

2.3. Оцінка впливу зовнішніх факторів на фінансові показники підприємства

Економічні процеси на національному та глобальному рівнях значно впливають на фінансові показники ТОВ «Волбудтранс». Під час аналізу економічних умов важливо враховувати тенденції, які виникли внаслідок пандемії COVID-19 і посилилися через воєнний стан. Глобальні логістичні ланцюги, які були порушені під час пандемії, ускладнили імпорт обладнання, запчастин і матеріалів, необхідних для підтримання діяльності підприємства. Це, своєю чергою, збільшило собівартість послуг через затримки в постачаннях і зростання витрат на транспортування.

На локальному рівні інфляційні процеси стали ключовим чинником, що впливає на зростання операційних витрат. Протягом аналізованого періоду ціни на паливно-мастильні матеріали (ПММ), які є одним із основних компонентів витрат підприємства, зростали прискореними темпами. Наприклад, у 2022 році через значне підвищення вартості пального витрати на логістику суттєво збільшилися. Зменшення доступності фінансових ресурсів для підприємства додатково ускладнило інвестиції в оновлення техніки [16].

Скорочення доступу до кредитних ресурсів стало ще одним викликом для підприємства. Через підвищення облікової ставки Національного банку України доступність пільгових кредитів для підприємств будівельного сектору зменшилася. Висока вартість позик змусила ТОВ «Волбудтранс» покладатися на короткострокові зобов'язання, що збільшило боргове навантаження. Це вплинуло на зростання кредиторської заборгованості, яка у 2022 році досягла 8 158,1 тис. грн.

Політична нестабільність у період війни внесла корективи у функціонування бізнесу. Прийняття нових законодавчих актів, спрямованих на підтримку підприємств в умовах воєнного стану, стало важливим елементом для стабілізації діяльності. Зокрема, зменшення податкового навантаження та можливість відстрочення платежів за кредитами допомогли частково компенсувати втрати. Проте ці заходи виявилися недостатніми для забезпечення фінансової стійкості.

Дерегуляція та спрощення процедур під час реалізації будівельних проєктів відкрили нові можливості для підприємств, які займаються будівельними перевезеннями. Зокрема, ТОВ «Волбудтранс» може скористатися участю у відновлювальних роботах на територіях, які постраждали від бойових дій [18]. Це створює передумови для розширення ринку послуг і підвищення доходів у довгостроковій перспективі.

Водночас високий рівень бюрократії та корупції у державних структурах залишається стримуючим фактором для підприємств. Додаткові витрати, пов'язані з отриманням дозволів або ліцензій, збільшують навантаження на бюджет підприємства. Ці обставини вимагають вдосконалення антикорупційних заходів на рівні державного регулювання [18].

Соціальні зміни, які відбулися через війну, значно вплинули на ринок праці. Масова міграція населення, як внутрішня, так і зовнішня, призвела до втрати кваліфікованих працівників. Для ТОВ «Волбудтранс» це стало одним із найбільших викликів, оскільки перевезення будівельних матеріалів потребує досвідчених водіїв і логістів.

Через нестачу кадрів підприємству довелося підвищувати зарплати, щоб утримати ключових фахівців. Це збільшило витрати на оплату праці, що вплинуло на загальний фінансовий результат. Крім того, залучення нових працівників вимагало додаткових витрат на їхнє навчання та адаптацію до умов роботи.

Зміна демографічної структури клієнтів також стала важливим фактором. Унаслідок переміщення бізнесу з небезпечних регіонів до безпечніших зон виник новий попит на логістичні послуги. Це створило можливості для підприємства розширити свою діяльність у нових регіонах, але водночас потребувало додаткових інвестицій у розвиток транспортної інфраструктури.

Технологічні зміни створюють як виклики, так і нові можливості для ТОВ «Волбудтранс». У сучасному світі цифровізація стає ключовим елементом успішного управління фінансовими потоками. Підприємства, які використовують ERP-системи для моніторингу та прогнозування руху коштів, демонструють вищу ефективність у роботі.

Для ТОВ «Волбудтранс» основною проблемою залишається відсутність інвестицій у цифрові технології. Використання застарілих методів управління ускладнює оперативний контроль за фінансовими показниками, що може призводити до затримок у прийнятті рішень. Наприклад, відсутність автоматизації облікових процесів підвищує ризики помилок у фінансовій звітності, що може негативно вплинути на відносини з кредиторами та інвесторами. Проте підприємство має потенціал для впровадження сучасних технологій. Інтеграція програмного забезпечення для управління логістикою та фінансами може забезпечити оптимізацію витрат і зменшити ризики, пов'язані з управлінням дебіторською та кредиторською заборгованістю. Зокрема, автоматизація розрахунків дозволить скоротити строки виконання платежів і підвищити ліквідність.

Зростання екологічних вимог до транспортних засобів і будівельної діяльності стає важливим фактором, який впливає на фінансові показники підприємства. Для ТОВ «Волбудтранс» необхідність відповідати екологічним стандартам вимагає додаткових інвестицій у модернізацію транспорту. Застарілі автомобілі, які споживають більше пального та мають високий рівень викидів, створюють додаткове навантаження на бюджет через підвищення витрат на обслуговування та штрафи.

Екологічні ініціативи, зокрема впровадження «зелених» технологій, можуть стати джерелом фінансування для підприємства. Наприклад, участь у програмах екологічної модернізації може забезпечити доступ до пільгових кредитів або субсидій. Це дозволить підприємству знизити витрати на оновлення техніки та відповідати новим вимогам.

Воєнний стан став найбільшим викликом для ТОВ «Волбудтранс» за весь період його діяльності. Руйнування транспортної інфраструктури та обмеження доступу до деяких регіонів створили серйозні проблеми з логістикою. Це призвело до зниження швидкості виконання замовлень і збільшення операційних витрат. У таких умовах підприємству довелося переглянути логістичні маршрути, що спричинило додаткові витрати на розробку нових транспортних схем.

Значні втрати доходів унаслідок скорочення обсягів реалізації послуг посилили фінансову нестабільність. У 2022 році чистий дохід підприємства зменшився на 46%, порівняно з попереднім роком, що стало результатом втрати частини клієнтів і загального скорочення будівельної діяльності в країні.

Проблеми з ліквідністю стали одним із найгостріших питань для підприємства. Залишки грошових коштів у 2022 році знизилися до 28,5 тис. грн, що свідчить про недостатній рівень оборотного капіталу для покриття поточних витрат. Це також ускладнює своєчасне погашення боргових зобов'язань, які продовжують зростати.

Однак воєнний стан створив і певні можливості для підприємства. Наприклад, відновлення інфраструктури в постраждалих регіонах відкриває нові ринки для будівельних перевезень. Участь у державних програмах з реконструкції може забезпечити ТОВ «Волбудтранс» стабільний попит на послуги в довгостроковій перспективі.

Прогнозування впливу зовнішніх факторів

На основі аналізу зовнішніх факторів можна зробити кілька прогнозів щодо їхнього подальшого впливу на фінансові показники підприємства:

1. Зростання інфляції та вартості пального продовжить чинити тиск на собівартість послуг, що вимагає оптимізації витрат.

2. Відновлення економіки після завершення війни може створити нові можливості для підприємства, особливо в секторі будівельних перевезень.

3. Впровадження цифрових технологій для управління фінансовими потоками стане ключовим чинником підвищення ефективності.

4. Залучення додаткових інвестицій для оновлення транспортної інфраструктури допоможе підприємству залишатися конкурентоспроможним.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОТОКИ

3.1. Напрями оптимізації фінансових потоків

Оптимізація фінансових процесів є важливим завданням для підприємств, які прагнуть забезпечити свою фінансову стійкість та ефективність в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Для ТОВ «Волбудтранс», яке функціонує в умовах економічної нестабільності та воєнного стану, оптимізація фінансових потоків має вирішальне значення. Зважаючи на результати аналізу, проведеного у другому розділі, можна виділити кілька ключових напрямів, реалізація яких сприятиме покращенню фінансового стану підприємства.

Одним із найбільш актуальних напрямів є оптимізація управління дебіторською заборгованістю. Ефективне управління цією складовою фінансових потоків дозволяє підприємству зменшити касові розриви та підвищити ліквідність. Для цього доцільно переглянути умови надання відстрочки платежів клієнтам, запровадивши жорсткіші терміни оплати. Наприклад, використання системи знижок для клієнтів, які здійснюють оплату завчасно, може стимулювати своєчасність платежів. Окрім того, інтеграція сучасного програмного забезпечення для моніторингу дебіторської заборгованості допоможе автоматизувати цей процес і зменшити ризики прострочень [26, С.67–72].

Скорочення кредиторської заборгованості також є пріоритетним завданням. Зростання цього показника, виявлене у 2022 році, свідчить про необхідність перегляду політики взаємодії з постачальниками. Підприємству рекомендується вести переговори щодо реструктуризації боргу або збільшення строків оплати, що дозволить зменшити фінансовий тиск. Водночас встановлення пріоритетів щодо погашення боргів залежно від їхньої важливості для операційної діяльності сприятиме ефективнішому використанню фінансових ресурсів. Автоматизація

розрахунків за допомогою сучасних систем дозволить уникнути штрафних санкцій за несвоєчасну оплату та підвищити рівень довіри з боку постачальників [29, С. 154–162].

Оптимізація витрат є ще одним важливим напрямом для забезпечення фінансової стійкості підприємства. Аналіз структури витрат, проведений у попередніх розділах, свідчить про значний вплив витрат на паливно-мастильні матеріали та логістику. У цьому контексті доцільно впроваджувати енергозберігаючі технології та скорочувати адміністративні витрати за рахунок автоматизації внутрішніх процесів. Зокрема, цифровізація документообігу та впровадження інтегрованих систем управління дозволять оптимізувати процеси управління витратами.

Також варто для цього підприємства використати та провести SWOT аналіз:

Таблиця 3.1. – SWOT аналіз ТОВ «Волбудтранс»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Зростання доходів: у 2023 році чистий дохід збільшився на 127%.</p> <p>Інвестиції в основні засоби: оновлення обладнання.</p> <p>Диверсифікація клієнтів: корпоративні та приватні клієнти.</p> <p>Позитивна динаміка власного капіталу: зростання до 2 492 тис. грн.</p> <p>Стабільний коефіцієнт поточної ліквідності.</p>	<p>Низький рівень абсолютної ліквідності: залишки грошових коштів у 2022 році — 28,5 тис. грн.</p> <p>Зростання операційних витрат: витрати на рівні 15 202 тис. грн у 2023 році.</p> <p>Високий рівень зносу основних засобів.</p> <p>Залежність від кредиторської заборгованості: боргове навантаження</p> <p>Недостатнє використання сучасних інформаційних систем.</p>
Можливості	Загрози
<p>Зростання попиту на транспортні послуги через інфраструктурні проекти.</p> <p>Розширення клієнтської бази: освоєння нових ринків.</p> <p>Впровадження автоматизації: використання ERP-систем.</p> <p>Державні програми підтримки бізнесу.</p> <p>Інновації в логістиці: енергоефективні рішення.</p>	<p>Економічна нестабільність: інфляція та війна.</p> <p>Зростання витрат на пальне: вплив на рентабельність.</p> <p>Конкуренція з боку великих компаній.</p> <p>Збільшення боргового навантаження: касові розриви.</p> <p>Ризики зносу техніки без оновлення.</p>

SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Волбудтранс» дозволяє оцінити ключові аспекти його функціонування, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники, що впливають на ефективність підприємства.

Підприємство демонструє низку сильних сторін, які забезпечують стабільну діяльність. Значне зростання доходів у 2023 році свідчить про ефективність стратегій з освоєння нових ринків і розширення клієнтської бази. Інвестиції в модернізацію матеріально-технічної бази, що проявляються у збільшенні необоротних активів, дозволяють підприємству залишатися конкурентоспроможним на ринку. Диверсифікація клієнтів, яка охоплює як корпоративні, так і приватні замовлення, забезпечує стабільність у нестабільних економічних умовах. Крім того, позитивна динаміка власного капіталу свідчить про здатність акумулювати прибуток і використовувати його для розвитку.

Підприємство стикається з низкою слабких сторін, які можуть уповільнювати його розвиток. Однією з основних проблем є низький рівень абсолютної ліквідності, що свідчить про брак грошових коштів для покриття короткострокових зобов'язань. Високі операційні витрати суттєво знижують прибутковість, попри збільшення доходів. Значний рівень зносу основних засобів свідчить про активну експлуатацію техніки, але без достатнього оновлення, що може призвести до зниження ефективності. Також залежність від кредиторської заборгованості підвищує боргове навантаження, а недостатнє використання сучасних інформаційних систем уповільнює процеси управління фінансовими потоками.

Серед можливостей, які відкриваються перед підприємством, слід виділити зростання попиту на транспортні послуги, зумовлене розвитком інфраструктурних проєктів в Україні. Впровадження автоматизованих систем управління, таких як ERP, може значно підвищити ефективність роботи підприємства. Державні програми підтримки бізнесу створюють додаткові можливості для отримання фінансових ресурсів на оновлення технічної бази. Розширення клієнтської бази та впровадження інновацій у логістиці, таких як енергоефективні рішення, можуть також стати важливими факторами розвитку.

Втім, підприємство стикається з загрозами, які можуть негативно вплинути на його діяльність. Економічна нестабільність, зокрема інфляція, коливання

валютного курсу та військові дії, створюють додаткові ризики для функціонування. Зростання витрат на паливе може суттєво вплинути на рентабельність транспортних послуг, а конкуренція з боку великих компаній ускладнює утримання ринкових позицій. Крім того, збільшення боргового навантаження підвищує ризики касових розривів, а висока експлуатація техніки без її оновлення може призвести до зниження продуктивності.

Таким чином, SWOT-аналіз показує, що ТОВ "Волбудтранс" має потенціал для подальшого розвитку, але для цього необхідно ефективно використовувати сильні сторони та можливості, водночас працюючи над усуненням слабких місць і мінімізацією впливу загроз. Це передбачає впровадження автоматизованих систем управління, оптимізацію витрат, оновлення основних засобів і активну роботу з державними програмами підтримки бізнесу.

Важливим кроком до покращення фінансових потоків є автоматизація фінансових процесів. Використання сучасних ERP-систем дає можливість інтегрувати всі фінансові операції в єдину систему, забезпечуючи прозорість та своєчасність фінансових даних [31]. Такі системи сприяють ефективному прогнозуванню грошових потоків і моніторингу виконання фінансових планів, що дозволяє уникнути значних відхилень. Впровадження програмного забезпечення для управління логістикою та запасами також сприятиме оптимізації витрат і підвищенню продуктивності.

Диверсифікація джерел фінансування є ще одним перспективним напрямом. Залучення додаткових ресурсів через участь у державних програмах підтримки бізнесу та відновлення інфраструктури може забезпечити підприємству фінансову стабільність. Крім того, використання пільгових кредитів і пошук міжнародних інвесторів дозволить розширити фінансові можливості підприємства. Внутрішня фінансова реструктуризація, зокрема реінвестування прибутку в оновлення матеріально-технічної бази, також сприятиме підвищенню фінансової ефективності.

Ще одним важливим аспектом є покращення управління запасами. Для цього доцільно використовувати автоматизовані системи, які дозволяють контролювати рівень запасів і забезпечують їх своєчасне поповнення. Скорочення зайвих запасів, які не мають високої обіговості, допоможе зменшити витрати на їхнє зберігання, а оптимізація ланцюгів постачання сприятиме стабільності матеріально-технічного забезпечення [33, С. 311–317].

У сучасних умовах важливо застосовувати інноваційні підходи до оптимізації фінансових процесів. Наприклад, використання блокчейн-технологій дозволяє забезпечити прозорість фінансових розрахунків і зменшити витрати на їхню обробку. Інтеграція штучного інтелекту для аналізу фінансових даних і прогнозування руху коштів може стати ефективним інструментом для прийняття стратегічних рішень. Аутсорсинг деяких непрофільних функцій, таких як бухгалтерський облік, також може допомогти підприємству скоротити витрати [18].

3.2. Аргументування рішень в розрізі оптимізації фінансових потоків підприємства

Оптимізація фінансових потоків є однією з ключових складових забезпечення ефективного функціонування будь-якого підприємства, незалежно від його галузевої приналежності чи масштабів діяльності. Фінансові потоки охоплюють рух грошових коштів, зобов'язань і активів, які забезпечують операційну, інвестиційну та фінансову діяльність організації. Аргументування рішень щодо оптимізації цих потоків вимагає системного підходу, який враховує особливості функціонування підприємства, стан ринкового середовища та вплив зовнішніх чинників.

Оптимізація фінансових потоків передбачає удосконалення процесів управління рухом грошових коштів та інших фінансових ресурсів з метою

підвищення ефективності діяльності підприємства, зменшення витрат і забезпечення стійкого розвитку. Основна мета цього процесу полягає у забезпеченні гармонійного співвідношення між надходженнями та витратами, що дозволяє підтримувати фінансову стабільність і ліквідність [25].

Для досягнення цієї мети використовуються різноманітні підходи, серед яких можна виокремити стратегічний, операційний і тактичний рівні. Стратегічний рівень спрямований на довгострокове планування фінансових потоків і включає рішення щодо джерел фінансування, диверсифікації доходів і управління активами. Операційний рівень зосереджений на повсякденному управлінні фінансами, а тактичний — на короткострокових рішеннях для вирішення конкретних фінансових завдань.

Підходи до оптимізації фінансових потоків

Управління ліквідністю

Ліквідність є ключовим аспектом оптимізації фінансових потоків, оскільки забезпечує підприємству здатність своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Ефективне управління ліквідністю базується на точному прогнозуванні руху грошових коштів. Для цього використовуються такі інструменти, як:

- касовий бюджет, який дозволяє планувати надходження та витрати грошових коштів за певний період часу;
- сценарний аналіз, що дає змогу оцінити вплив різних варіантів розвитку подій на фінансові потоки;
- фінансові резерви, які забезпечують підприємству можливість покривати непередбачувані витрати або касові розриви.

Для ТОВ «Волбудтранс» управління ліквідністю є критично важливим завданням, оскільки аналіз попередніх періодів виявив значне скорочення грошових коштів, особливо у 2022 році. Застосування сучасних систем прогнозування та автоматизація процесів дозволять підприємству уникати проблем із виконанням зобов'язань [35, С. 117–124].

Оптимізація дебіторської заборгованості

Управління дебіторською заборгованістю є важливим елементом оптимізації фінансових потоків, оскільки від своєчасності її погашення залежить наявність оборотних коштів у підприємства. Основними напрямками оптимізації цього процесу є:

- скорочення термінів відстрочки платежів через встановлення чітких договірних умов;
- запровадження системи знижок для клієнтів, які здійснюють оплату завчасно;
- автоматизація моніторингу дебіторської заборгованості за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

У випадку ТОВ «Волбудтранс», де обсяги дебіторської заборгованості мають суттєве значення, впровадження цих заходів дозволить скоротити фінансові ризики, пов'язані з простроченням платежів.

Управління кредиторською заборгованістю

Ефективне управління кредиторською заборгованістю також є важливим аспектом оптимізації фінансових потоків. Для цього використовуються такі заходи, як:

- встановлення пріоритетів щодо погашення боргів залежно від їхньої важливості та строку погашення;
- переговори з постачальниками щодо умов реструктуризації боргу;
- автоматизація розрахунків для уникнення штрафних санкцій за несвоєчасну оплату.

Зменшення кредиторської заборгованості сприятиме зниженню фінансового навантаження на підприємство та підвищенню його стійкості до зовнішніх впливів.

Оптимізація витрат

Зниження витрат є ще одним важливим напрямом оптимізації фінансових потоків. Для цього необхідно здійснювати:

- аналіз структури витрат з метою виявлення статей, які можуть бути оптимізовані;
- впровадження енергозберігаючих технологій для зменшення витрат на паливно-мастильні матеріали;
- скорочення адміністративних витрат через автоматизацію внутрішніх процесів.

На прикладі ТОВ «Волбудтранс» це може означати впровадження сучасних логістичних систем для оптимізації маршрутів доставки та зменшення витрат на транспортування.

Одним із ключових напрямів оптимізації фінансових потоків у сучасних умовах є інтеграція фінансових процесів у єдину систему управління. У традиційній моделі управління фінансовими потоками різні аспекти, як-от облік дебіторської та кредиторської заборгованості, управління грошовими коштами та прогнозування, часто обробляються окремо, що створює ризики виникнення помилок, затримок у прийнятті рішень і втрат важливої інформації. У відповідь на ці виклики багато підприємств упроваджують ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які інтегрують всі аспекти фінансової діяльності в єдину інформаційну платформу.

ERP-системи забезпечують можливість моніторингу фінансових потоків у реальному часі, що особливо важливо для підприємств, які працюють у нестабільному економічному середовищі, як, наприклад, ТОВ «Волбудтранс». Завдяки автоматизації таких функцій, як облік, планування бюджету, аналіз витрат і управління платежами, ERP-системи значно підвищують точність і швидкість обробки даних. У роботі наголошується на тому, що впровадження ERP-систем може допомогти підприємству:

- скоротити витрати, пов'язані з обробкою фінансових транзакцій;
- забезпечити доступ до оперативної аналітики, необхідної для прийняття стратегічних рішень;
- мінімізувати ризики, пов'язані з дублюванням або втратою даних.

Для прикладу, підприємства, які використовують сучасні ERP-рішення, такі як SAP Business One або Microsoft Dynamics 365, демонструють стабільніші фінансові показники завдяки швидкому виявленню проблемних зон у своїй діяльності. Для ТОВ «Волбудтранс» впровадження такого рішення дозволить інтегрувати фінансові, логістичні та управлінські процеси, що є критично важливим у складних ринкових умовах [35].

Диверсифікація джерел фінансування є ще одним важливим напрямом оптимізації фінансових потоків. Традиційно підприємства покладаються на банківські кредити як основне джерело фінансування. Однак, у сучасних умовах обмеженої доступності кредитних ресурсів, пов'язаної з високими обліковими ставками, зростає потреба в альтернативних джерелах.

Нові джерела фінансування:

1. Міжнародні грантові програми. Наприклад, міжнародні організації часто надають фінансову підтримку підприємствам, які займаються відновленням інфраструктури чи впроваджують інноваційні проєкти.

2. Державні програми підтримки бізнесу. Такі програми, як кредитування під низькі відсотки чи субсидії, можуть стати важливим джерелом фінансування.

3. Емісія корпоративних облігацій. Цей інструмент дозволяє підприємствам залучати кошти напряму від інвесторів, минаючи банківську систему.

Для ТОВ «Волбудтранс» розширення спектра джерел фінансування дозволить не лише покрити поточні потреби, а й інвестувати в оновлення технічної бази та впровадження сучасних технологій [31].

3.3. Оцінка ефективності реалізації запропонованих заходів

Ефективність реалізації заходів із оптимізації фінансових потоків визначається не лише через зміну фінансових показників, але й через комплексний аналіз якісних змін у системі управління фінансами. Запропоновані заходи, спрямовані на вдосконалення управління дебіторською заборгованістю,

скорочення витрат, автоматизацію фінансових процесів і підвищення прозорості операцій, повинні оцінюватися з точки зору їхнього впливу на стійкість підприємства в умовах економічної нестабільності.

Оцінка ефективності реалізації заходів оптимізації фінансових потоків базується на використанні інтегрованої моделі, яка передбачає системний підхід до аналізу впливу змін на діяльність підприємства. Ця модель об'єднує три ключові компоненти – фінансові показники, процесні зміни та якісні результати – що дозволяє забезпечити комплексний і багатовимірний аналіз ефективності впроваджених заходів. Нижче наведено докладний академічний опис кожного з цих компонентів.

Останнім, але не менш важливим компонентом інтегрованої моделі оцінки ефективності реалізації заходів з оптимізації фінансових потоків є якісні результати. Вони охоплюють аналіз нематеріальних змін у діяльності підприємства, які мають значний вплив на його довгострокову стійкість і конкурентоспроможність. Цей аспект зосереджується на впливі реалізованих заходів на управління, корпоративну культуру, довіру клієнтів і партнерів, а також на формування позитивної репутації підприємства [29, С. 139–142].

Одним із ключових елементів якісних результатів є покращення управління. Впровадження сучасних інструментів для управління фінансовими потоками сприяє значному підвищенню ефективності процесу прийняття рішень. Зокрема, використання аналітичних систем на основі великих даних (Big Data) забезпечує керівництво підприємства точними та своєчасними даними, що дозволяє не лише оптимізувати поточну фінансову діяльність, але й формувати обґрунтовану стратегію розвитку. Це особливо важливо для підприємств, які працюють у динамічному та нестабільному середовищі, адже доступ до якісної аналітики дозволяє швидко реагувати на зовнішні виклики та мінімізувати потенційні ризики [24].

Ще одним важливим результатом є зниження ризиків, що супроводжується впровадженням систем моніторингу та автоматизації фінансових операцій.

Сучасні технології, такі як ERP-системи, дозволяють підприємствам краще контролювати свої фінансові потоки, забезпечуючи оперативний доступ до інформації про платежі, заборгованості та надходження. Це сприяє зменшенню ймовірності шахрайства, уникненню прострочень у дебіторській заборгованості та зниженню ризику штрафів за несвоєчасну оплату кредиторських зобов'язань. Контроль фінансових ризиків стає більш прозорим і надійним, що є важливим фактором для підтримання фінансової стабільності підприємства [35].

Суттєвим якісним результатом є зміцнення довіри клієнтів і партнерів. Впровадження технологій, які забезпечують прозорість фінансових операцій, зокрема блокчейн-рішень та інтегрованих ERP-систем, сприяє створенню позитивного іміджу підприємства. Завдяки цьому партнери та клієнти отримують упевненість у надійності та стабільності компанії, що є важливим фактором для залучення нових інвестицій і розширення ринків збуту. Наприклад, підприємства, які використовують блокчейн для обробки платежів, демонструють високий рівень відповідальності та відкритості, що підвищує довіру з боку зацікавлених сторін.

Формування позитивного іміджу підприємства також є важливим наслідком впровадження сучасних підходів до управління фінансовими потоками. Організації, які активно використовують інноваційні рішення у сфері фінансів, зарекомендували себе як прогресивні, стабільні та відповідальні партнери. Такий імідж допомагає не лише утримувати існуючих клієнтів, але й залучати нових. Успішне позиціонування підприємства на ринку як інноваційної компанії може стати вагомим конкурентним перевагою, яка забезпечує стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Якісні результати, хоч і не завжди відображені у фінансових звітах, мають значний вплив на розвиток підприємства. Вони забезпечують основу для побудови стійкої та конкурентоспроможної бізнес-моделі, яка відповідає сучасним викликам і дозволяє підприємству адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

ВИСНОВКИ

У даній роботі розглянуто актуальну проблему оптимізації управління фінансовими потоками підприємства, що є важливим елементом забезпечення його фінансової стійкості, конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. У контексті сучасних економічних умов, які характеризуються

високим рівнем невизначеності, значною конкуренцією на ринку та впливом глобалізаційних процесів, ефективне управління фінансовими потоками є критично важливим для забезпечення стабільної діяльності підприємства. У ході дослідження було проведено теоретичний аналіз, оцінено фінансову діяльність конкретного підприємства та запропоновано практичні заходи для оптимізації його фінансових потоків.

На основі аналізу літературних джерел у першому розділі було обґрунтовано теоретичні засади управління фінансовими потоками, визначено їхню сутність, види та значення для діяльності підприємства. Фінансові потоки охоплюють рух грошових коштів, активів і зобов'язань у межах операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Збалансованість і ефективність фінансових потоків забезпечують можливість підприємству виконувати свої фінансові зобов'язання, підтримувати необхідний рівень ліквідності та досягати стратегічних цілей. У роботі також висвітлено основні методичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовими потоками, які базуються на аналізі таких показників, як ліквідність, рентабельність, обіговість активів та структура капіталу.

У другому розділі роботи проведено детальний аналіз фінансової діяльності підприємства ТОВ «Волбудтранс». На основі фінансової звітності за кілька років було оцінено основні показники його діяльності, зокрема ліквідність, рентабельність, структуру дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз показав, що підприємство стикається з низкою викликів, які пов'язані з нерівномірністю грошових потоків, значною часткою простроченої заборгованості та високими адміністративними витратами. Виявлено, що зовнішні фактори, такі як економічна нестабільність, зміни в податковому законодавстві та вплив війни, також мають суттєвий вплив на фінансові показники підприємства. Проведений аналіз став основою для розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовими потоками.

У третьому розділі роботи основна увага була приділена розробці та обґрунтуванню заходів, спрямованих на оптимізацію фінансових потоків. Також проведено SWOT аналіз підприємства. Запропоновано впровадження сучасних технологій, таких як ERP-системи, блокчейн та аналітичні інструменти на основі Big Data, для автоматизації фінансових процесів, покращення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також для підвищення прозорості фінансових операцій. Особливу увагу приділено оптимізації витрат, що включає зниження адміністративних витрат, впровадження енергозберігаючих технологій та оптимізацію логістичних процесів. Рекомендації також охоплюють диверсифікацію джерел фінансування, включаючи залучення міжнародних грантів і використання партнерських програм, що дозволяє зменшити залежність від банківського кредитування та забезпечити стійкий розвиток.

У роботі наголошено на важливості оцінки ефективності реалізованих заходів. Для цього запропоновано використовувати інтегровану модель, яка включає фінансові, процесні та якісні аспекти. Фінансові аспекти оцінюються через аналіз показників ліквідності, рентабельності, оборотності активів та структури капіталу. Процесні аспекти охоплюють вдосконалення внутрішніх процесів, зокрема автоматизацію операцій та інтеграцію бізнес-процесів. Якісні аспекти відображають вплив реалізованих заходів на довіру клієнтів і партнерів, зменшення фінансових ризиків та формування позитивного іміджу підприємства.

Один із ключових висновків роботи полягає в тому, що оптимізація фінансових потоків є безперервним процесом, який потребує системного підходу та регулярного моніторингу. Успішна реалізація запропонованих заходів дозволяє підприємству не лише поліпшити свої фінансові показники у короткостроковій перспективі, але й створює умови для довгострокового розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Наприклад, автоматизація облікових операцій забезпечує економію часу та ресурсів, що може бути

спрямовано на стратегічні ініціативи. Використання інноваційних підходів до управління фінансами також сприяє підвищенню адаптивності підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Ще одним важливим висновком є те, що сучасні підприємства повинні активно впроваджувати цифрові технології для забезпечення ефективного управління фінансовими потоками. Це стосується не лише автоматизації поточних операцій, але й використання аналітичних інструментів для прогнозування фінансових показників, управління ризиками та прийняття стратегічних рішень. Наприклад, технології блокчейн можуть значно покращити прозорість фінансових операцій, що є важливим фактором для залучення інвестицій та підвищення довіри з боку партнерів і клієнтів.

У контексті зовнішніх викликів, таких як економічна нестабільність, інфляція та вплив війни, запропоновані заходи також показують свою ефективність. Наприклад, створення резервних фондів та диверсифікація джерел фінансування дозволяють підприємству зберігати фінансову стабільність навіть у кризових умовах. Важливим напрямом є також співпраця з міжнародними організаціями та використання грантових програм, які можуть стати додатковим джерелом фінансування для інноваційних проектів.

Результати дослідження свідчать про те, що впровадження сучасних підходів до управління фінансовими потоками дозволяє підприємствам ефективно вирішувати наявні проблеми, адаптуватися до змін у ринковому середовищі та забезпечувати сталий розвиток. Успішне застосування запропонованих заходів сприятиме підвищенню фінансової стійкості, мінімізації ризиків і покращенню загальної ефективності діяльності підприємства.

Загалом, виконане дослідження підтверджує, що оптимізація фінансових потоків є не лише інструментом покращення фінансових показників, але й важливим елементом забезпечення стратегії довгострокового розвитку. Робота відкриває нові перспективи для подальших досліджень у цій сфері, зокрема вивчення впливу сучасних технологій на управління фінансами, оцінка

ефективності їх впровадження у різних галузях та розробка інноваційних моделей управління фінансовими потоками, що відповідають викликам сучасної економіки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). URL: <https://www.ifrs.org>.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Національний банк України. Економічний огляд і прогнози. URL: <https://bank.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua>.
7. Clarity Project. Фінансова звітність підприємства «ТОВ Волбудтранс». URL: <https://clarity-project.info/edr/42855203/yearly-finances>.
8. Шиян А.П. Фінансовий менеджмент: теорія та практика: навч. посібник. Київ: Знання, 2018. 512 с.
9. Наконечний С.І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 288 с.
10. Камінська Т.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємств: навч. посібник. Львів: Новий світ, 2020. 304 с.
11. Бланк І.О. Управління фінансовими потоками: концептуальні основи. Київ: Ельга, 2021. 280 с.
12. Державне казначейство України. Звітність. URL: <https://www.treasury.gov.ua>.
13. Управління ризиками в умовах економічної невизначеності / за ред. І.П. Швеця. Київ: Діалектика, 2021. 276 с.
14. Семенюк О.М. Автоматизація фінансових процесів: сучасні тенденції. *Фінанси і кредит*. 2021. № 10. С. 15–22.
15. ERP-системи: новітні підходи до управління фінансами. *Бізнес Інформ*. 2023. №2. С. 45–51.
16. ISO 31000:2018. Risk management – Guidelines. URL: <https://www.iso.org>.
17. Олійник В. В. Інноваційні підходи до управління фінансами в умовах цифрової трансформації. *Економічний простір*. 2023. № 6. С. 89–97.
18. Борщ Л.С. Вплив блокчейн-технологій на фінансові потоки підприємств. *Журнал цифрових фінансів*. 2022. № 2. С. 45–52.

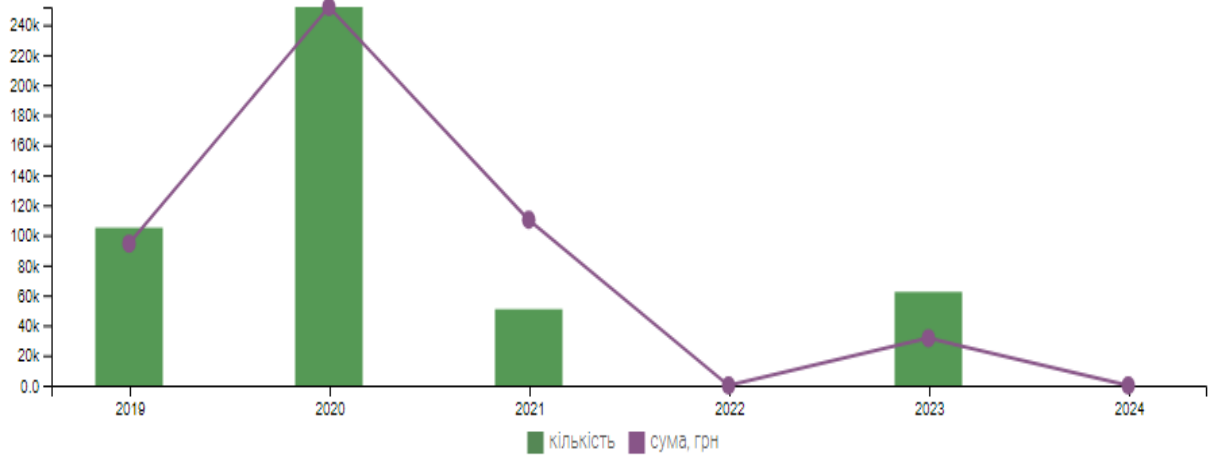
19. Глобальні виклики в управлінні фінансовими ресурсами. URL: <https://globalissuesfinance.org>.
20. Світовий банк. Оцінка фінансової стійкості малих і середніх підприємств. URL: <https://www.worldbank.org>.
21. Форсайт-аналіз у фінансах / за ред. В.О. Іванова. Київ: Логос, 2020. 220с.
22. Шульга П. М. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю в умовах економічної турбулентності. Київ: Альфа, 2022. 265 с.
23. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ: Держкомстат, 2024. 800 с.
24. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: <https://ec.europa.eu>.
25. Інвестиційна діяльність у посткризовий період: аналітичний звіт. Київ: НАН України, 2021. 168 с.
26. Технології управління фінансовими ризиками: сучасний підхід / за ред. Л. Г. Гончара. Харків: ХНЕУ, 2021. 228 с.
27. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD). URL: <https://www.oecd.org>.
28. Економічний форум в Давосі: ключові фінансові тренди 2023 року. URL: <https://www.weforum.org>.
29. Паламарчук М. С. Ефективність інвестиційних проєктів у кризових умовах: монографія. Харків: ХНЕУ, 2018. 284 с.
30. Асоціація фінансових аналітиків України. URL: <https://afa.org.ua>.
31. Інформаційні технології у фінансах / за ред. І. А. Григоренка. Харків: Фоліо, 2021. 304 с.
32. Гейц В. М. Економічна стабільність в умовах глобалізації: монографія. Київ: Наукова думка, 2019. 324 с.
33. Василик О. Д. Теорія фінансів: навч. посібник. Київ: НІОС, 2018. 512 с.
34. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал. URL: <https://tax.gov.ua>.

35. Стратегія управління фінансовими потоками підприємства / під ред. Ю. П. Нестеренка. Київ: Академвидав, 2022. 320 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Динаміка кількості операцій та сумарної вартості (грн) на підприємстві
ТОВ «Волбудтранс» за період 2019–2024 рр.

1.Баланс на 31 грудня 2023 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	2 596,8	2 690,5
первісна вартість	1011	4 400,7	5 418,2
знос	1012	(1 803,9)	(2 727,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 596,8	2 690,5
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	6 788,6	5 381,0
у тому числі готова продукція	1103	2 741,4	2 480,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 390,6	1 230,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5,9	230,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	560,0	5 565,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	28,5	6,4
Витрати майбутніх періодів	1170	666,2	665,5
Інші оборотні активи	1190	131,0	334,2
Усього за розділом II	1195	9 570,8	13 412,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	12 167,6	16 103,4

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	300,0	300,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 709,5	3 926,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	4 009,5	4 226,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2 344,5	1 569,5
розрахунками з бюджетом	1620	18,9	8,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,5	6,8
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 794,2	10 292,2
Усього за розділом III	1695	8 158,1	11 877,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	12 167,6	16 103,4

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2023 _____ р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 252,0	13 332,8
Інші операційні доходи	2120	190,5	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	18 442,5	13 332,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 617,6)	(1 434,9)
Інші операційні витрати	2180	(16 600,0)	(11 491,3)
Інші витрати	2270	(8,2)	(7,0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(18 225,8)	(12 933,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	216,7	399,6
Податок на прибуток	2300	(39,0)	(71,9)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	177,7	327,7